

REGLEMENTE

I

BAJONETT- OCH SABELFÄKTNING

FÖR KONGL. FLOTTAN

ENLIGT NÅDIGT UPPDRAG UTARBETADT

AF

L. M. TÖRNGREN
KAPTEN

F. F. ÖFVERLÄRARE VID GYMN. CENTRALINSTITUTET.

STOCKHOLM 1 82.
KONGL. BOKTRYCKERIET.
P. A. NORSTEDT & SÖNER.

den fäktkunnige äfven skall kunna upptaga strid mot allahanda olika fäktvapen.

7. Fäktundervisningen med nybörjare bör föregås af någon gymnastik, men bör dessutom särskildt inledas med förberedande fäkt rörelser utan vapen.
8. Rörelseformerna meddelas hufvudsakligen genom förevisning och genom rättelser, samt genom rörelsernas återupprepande, hela eller delvis. Derfor behöfva rörelsebeskrifningarna i detta reglemente icke läras utantill af instruktörerna. Men dessa skola ovilkorligen kunna riktigt verkställa, förevisa, kommandera och rätta hvarje rörelse, som under deras omedelbara ledning skall verkställas.
Det åligger *ledaren* att öfvervaka detta såväl som att föreskrifter och dagöfningar följas, samt att hvarje öfningsstund arbetas samt användes.
9. I och för fäktöfningarna indelas manskapet i mindre afdelningar (10 till 15 man), hvarje afdelning tilldelas en eller helst två instruktörer. Kompaniets underafdelningar kunna således äfven vara lämpliga vid fäktundervisningen.
10. En officer bör leda och ansvara för öfningarna.
11. Den ledande bestämmer vid hvarje tillfälle hvilka öfningar som skola göras, och förr än de sålunda bestämda rörelserna äro

fullkomligt inöfvade och af honom godkända, få icke några andra rörelser öfvas.

De uppställda dagöfningarna skola noggrant följas. Hvarje dagöfning skall i sin ordning öfvas *minst två* på hvarandra följande öfningsstunder.

Alla fäkt rörelser skola inöfvas vexelsidigt, 12. d. v. s. till lika järdighet för venster som höger sida; därför skall under öfningarna omvexling af sida ofta ske, hvarigenom såväl trötthet som öfveranstängning bör förebyggas.
Till bajonettfäktöfningarna förutsättes användning af fäktgevärd med i gevärspipan rörliga bajonetter.

Mycket korta hvilor böra efter behof af- 13. bryta arbetet under en öfningsstund, hvilken med ett och samma vapen i synnerhet för nybörjare icke bör öfverskrida en half timme.

Hvilorna användas af instruktörerna till att gifva manskapet små fingervisningar i och för öfningarna, samt att stärka dess håg för dem.

Öfningarna ske till en början med man- 14. skapet uppstaldt på *ett* led, eller på två bakom hvarandra med tillräckligt afstånd dem emellan, för att medgifva rörelsernas utförande och deras öfverskådlichkeit för instruktören.

Rörelser i fäktning äro *enkla* eller *sammansatta*. 15

Enkel är i detta afseende den fäkt rörelse som fullbordas på ett tidmått.

Sammansatt kallas i fäktning sådan rörelse som består af två eller flera enkla fäktrörelser, lika många tidmått åtgå att fullborda den samma. Mellan hvarje tidmått uppkommer en *mellanställning*.

Hvarje rörelse (tidmått) sker på särskildt kommando-ord eller räkning. Det senare kallas tidmåttsräkning. Tidmåttsräkning användes, bortlägges eller återtages efter behof.

16. En enkel rörelse kan i och för inöfningen stundom fördelaktigt sönderdelas; hvarje derigenom uppkommen del benämnes *afdelning*. Vid dylik inöfning användes äfven räkning, *afdelningsräkning* kallad. Denna bör bortläggas, då rörelseformen är riktigt uppfattad af manskapet.
17. I en sammansatt rörelse sammanslås stundom två tidmått till ett, och båda rörelserna verkställas då på ett och samma räkneord eller på två sammandragna. Detta benämnes *dubbelt* eller *sammanslaget tidmått*.
18. Med *fötternas gardafstånd* förstås afståndet mellan båda hälar i färdigställningen.
19. *Gardlinie* ell. *fäktlinie*, äfven kallad *marschlinie*, är den räta linie hvarpå två motståndares hälar skola befinnas under fäktning.
20. *Gevärsafstånd* är det afstånd, som bör vara mellan båda leden eller mellan två motståndare vid uppställningen till fäktofningar på

två led. Detta afstånd bör vid bajonettfäktning vara så stort, att, när en af de två motståndarne gör halfmarsch eller enkel marsch framåt med en stöt mot den stillastående, och med bajonettspetsen träffar anfallspunkten, den rörliga bajonetten inskjutes i pipan omkring två tum.

Vid fäktning med sabel bör gevärsafståndet vara så stort, att motståndarna icke kunna med vapnet nå hvarandras främre händer utan att göra någon förflyttning framåt.

Anfallstafla är den del af en motståndares kropp, som fördelaktigt kan anfallas. För bajonettgeväret sträcker sig anfallstaflan från motståndarens främre axel (stundom hufvudet) ned till främre höften.

För sabel är det från och med hufvudet ned till höften, samt först och främst den främre handen och armen.

Ann. Detta gäller såsom regel i allmänhet och för sjelfva inöfningen, men vid fri fäktning får intet tillfälle, som kan lämpligt användas, försummas för att göra motståndaren oskadlig.

Anfallspunkten är den närmaste (främre 22. handen onfsedd) punkten af anfallstaflan; denna punkt inträffar i färdigställningen något nedom främre bröstvärtan.

Anfallslinie är den räta linie, i hvilken 23. vapnet med stöt på kortaste vägen träffar anfallstaflan. Med enhandsvapen går denna

linie från den ena faktarens främre axel till den andres anfallspunkt.

24. *Fäktplanet* går lodrätt genom anfallslinien.
25. Bajonettgeväret föres vid fäktning af den bakre handen och bäres hufvudsakligen af den främre. Den bakre handen benämnes *styrhand*, den främre kallas *bärhand*.
26. Utgångsställningen för de egentliga faktörrelserna kallas färdigställning eller gardställning (§ 5). Färdigställning likasom fäktning försiggår såväl till *venster* som *höger*. Den kallas höger eller venster, allt efter som höger eller venster hand förer vapnet.
27. Två motståndare, som stå i samma sidas färdigställning med bajonettgevär, ligga med sina vapen *utom* anfallstaffan, då de i höger (venster) färdigställning hafva motståndarens vapen till höger (venster) om eget (detta läge intages vanligen i färdigställningen med gevär såväl som med sabel); samt *inom* anfallstaffan, då de i nämnda ställning hafva motståndarens vapen till venster (höger) om eget.
28. *Utåt* är i höger färdigställning åt venstra och i venster färdigställning åt högra sidan. Motsatta riktning kallas *inåt*. Detta gäller såväl för enhands- som tvåhandsvapnet.
29. Anfallen med bajonettgeväret ske uteslutande med stötar, aldrig med hugg (slag). Med sabel ske deremot anfallen såväl med stötar som med hugg.

Den med sabelbajonett beväpnade bör äfven använda vapnet till att stöta med, således icke till slag eller huggning, äfven om anfallet gäller motståndarens främre hand. Mot denna användas stötar, dels för att träffa med spetsen, dels för att skära med eggen.

BAJONETTFAKTNING.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Kap. 1.

Förberedande rörelser utan vapen.

Färdigställningen, förflyttningar i gardlinien och ombyte af färdigställning.

Färdig- eller gardställnings intagande från grundställningen.

30. Uppställning på ett led enligt gymnastikreglementet. Kom.ord: *Till gardställning halft höger (venster) — om!*

1. Härvid göres halfvändning till höger (venster), under det att ansigtet fortfarande bibehåller sin riktning som i uppställningen; en sidovridning göres åt höger (venster), så att axelplanet om möjligt blir vinkelrätt mot uppställningslinien. (Fig. 106.)*
2. Från denna ställning återtages den ursprungliga uppställningen eller grundställningen efter punkt 1 på kom.ord: *Midt — åt!*
3. Sedan denna rörelse blifvit tillräckligt återupprepad till båda sidor, fortsättes från ställningen efter punkt 1 på kom.ord: *Knäna — böj!*

* Fig. 106, 107, 108 återfinnas i atlas till Gymnastikreglementet.

Knäna böjas härvid så mycket som lifvets lodräta hållning och hälarnas fullständiga stödjande mot marken medgifva. Vidare iakttages att derunder icke förändra sidovridningen, att hafva ansigtet väl riktadt framåt under halsens lodräta hållning och med väl indragen haka. (Fig. 107).

4. Från den efter punkt 3 uppkomna ställningen återtages den i punkt 2 beskrifna på kom.ord: *Knäna sträck!*

Anm. Denna rörelse upprepas ock flera gånger till båda sidor.

5. Sedan rörelsen mellan ställningar af 3 och 4 blifvit tillräckligt öfvad, fortsättes färdigställningens inledande genom att från ställningen efter punkt 3 framflytta den främre foten, hvilket sker på kom.ord: *Venster (höger) fot framåt — ställ!*

Härvid iakttages, att den angifna foten flyttas två fotlängder fram i samma linie, hvare foten befinner sig, med hela fotens samtida uppflytande och nedsättande på marken. Bakre knäts böjning såväl som kroppens ställning i öfrigt skola förblifva sådana, som i punkt 3 angifves. Armarna skola förblifva hängande raka hvar och en vid sin sida med händerna utanför lären, händernas insidor vända deremot. (Fig. 108.)

Anm. Den här beskrifna förflyttningen skall vid behof allt som oftast återupprepas under och mellan kommande öfningarnas gång. Derigenom förvissar man sig, att kroppstyngden under färdigställningen hvilat på bakre benet, och, då så icke är, bidraga ifrågavarande rörelser att rätta detta fel. Man har stundom i denna rörelse brukat fästa främre armbågen och bakre handen såsom vid färdigställning med vapen.

6. Den framsatta foten återflyttas på kom.ord: *Venster (höger) fot tillbaka — ställ!* Hvarefter förflyttningen flera gånger förnyas, hvarvid den om vexelsidighet gifna föreskriften iakttages noga. Grundställning intages efter ofvan gifna kom.ord i 6, 4, 2.

7. Sedan dessa tre rörelser (punkt. 1, 3 och 5) blifvit genomgångna, återupprepas de samma i en följd efter kom.ord: *Till gardställning halft höger (venster) — om!* då punkt 1 § 30 följes; samt räkning *Tu!* då punkt 3 § 30 följes; och räkning *Tre!* då punkt 5 § 30 följes.

31. Grundställning återtages derefter på kom.ord: *Råta — upp!* då punkt 6 § 30 följes; samt räkning *Tu!* då punkt 4 § 30 följes; och *Tre!* då punkt 2 § 30 följes.

32. Dessa rörelser skola allt som oftast delvis eller alla upprepas mellan pågående öfningar. Detta gäller i synnerhet, då färdigställningen understundom visar sig mindre noggrann, således om ställningen slappas i ett

eller annat afscende, såsom i afståndet mellan fötterna, knänas böjning, bälens vridning, hufvudets eller underlivets rigtiga hållning o. s. v.

När tillräcklig färdighet vunnits, intages 33. denna, den *inleda* färdigställningen, utan tidmättsräkning, men i en angifven bestämd takt.

Förflyttningar utan vapen.

Fäktmarscher (förflyttningarna under fäktning) 34. äro: *enkel marsch, halfmarsch, helmarsch* och *rättningsmarscher*. I enkel, half- och helmarsch framåt flyttas först den bakre foten och sedan den främre; förhållandet är motsatt vid marsch bakåt.

Vid rättningsmarsch börjar den främre foten såväl vid förflyttning framåt som bakåt.

Anm. Förflyttningarna utan vapen öfvas äfven med två led mot hvarandra. Dervid iakttages att kom.ord endast utsäges för det ena ledet, hvarpå motsvarande rörelse verkställes af det andra ledet.

Halfmarsch framåt från färdigställning 35. verkställes på kom.ord: *Halft framåt — marsch!*

Kroppstyngden öfverföres på främre benet, som dervid böjes lika mycket som det bakre i färdigställningen. Samtidigt framflyttas bakre foten, med bibehållen rigtning, förbi och en fotlängd framför den främre samt nedsattes med hälen invid eller på gard-

linien. Ofverlifvet framföres sålunda, utan någon förändring i axlars eller hufvuds ställning, i samma höjd öfver marken som i färdigställningen. (Fig. 139.)

36. Halfmarsch bakåt från färdigställning verkställs på kom.ord: *Halft tillbaka — marsch!*

Främre foten flyttas i sin egen riktning rätt bakåt förbi den bakre fotens häl och nedsättes på gardlinien så, att det blifver två fotlängder (gardafståndet) mellan båda hälarne; och bakre benet öfvertager kroppstyngden. Om den här af uppkomna halfmarschställningen gäller hvad derom blifvit sagt i nästföregående §. (Fig. 139.)

Anm. Det angifna måttet på halfmarsch är dess största utsträckning; vid behof göres denna såväl som enkel marsch mindre.

37. Från halfmarschställning göres halfmarsch tillbaka, hvarvid den föregående färdigställningen återtages genom motsvarande rörelser bakåt på kom.ord: *Halft tillbaka — marsch!*

38. Från halfmarschställningen göres äfven halfmarsch framåt, hvarvid färdigställning intages på kom.ord: *Halft framåt — marsch!*

Den bakre foten framflyttas i sin egen riktning och nedsättes två fotlängder framför den främre foten, som härunder öfvertager kroppstyngden i öfverensstämmelse med föreskriften för bakre benet i färdigställningen (§ 30 punkt 5).

Från färdigställning göres helmarsch framåt 39. i två tidmätt genom att rörelserna efter §§ 35 och 38 följa efter hvarandra på kom.ord: *Helt framåt — marsch! Tu!* (Fig. 139.)

Från färdigställning göres helmarsch bakåt 40. i två tidmätt genom att rörelserna efter §§ 36 och 37 följa på hvarandra efter kom.ord: *Helt tillbaka — marsch! Tu!* (Fig. 139.)

Anm. Vid alla fäktmarscher bör alltid noga iakttagas att hela sulan af den fot, som flyttas, skall på en gång upplyftas, och på en gång nedsättas i marken. Således får ingen vägning på tå eller fotblad med hälen från marken, eller motsatt rörelse, förekomma. Noggrannhet i detta fall motarbetar obenägenheten att bibehålla fötterna i den för dem bestämda riktningen ("i ledet och vinkelrätt deremot").

Från färdigställning göres enkelmarsch 41. framåt såväl som bakåt i två tidmätt på kom.ord: *Framåt (tillbaka) — marsch! Tu!*

Enkelmarscher verkställas i fullkomligaste öfverensstämmelse med helmarscher, men med iakttagande att förflyttningen framåt eller bakåt endast är *ett* gardafstånd, eller att första förflyttningen icke går förbi utan endast intill den derunder stillastående foten. (Jemf. anm. till § 36.)

Från färdigställning verkställs rättningsmarsch framåt eller bakåt i ett sammanslaget tidmätt på kom.ord: *Rättning framåt (tillbaka) — marsch!*

Främre foten flyttas i gardlinien framåt (bakåt) högst en fotlängd.

Den bakre foten flyttas derefter med bibehållen riktning utan uppehåll samma längd och med hälen i samma linie, så att färdigställningen bibehålles, ehuru med en fotlängds afstånd längre framåt (bakåt).

43. Rättningsmarscher verkställas äfven till någondera sidan på kom.ord: *Rättning till höger (venster) — marsch!* (ett sammanslaget tidmått).

Förflyttningen sker högst en fotlängd rätt åt den anbefalda sidan. Höger (venster) fot flyttas *först*, då förflyttningen sker åt höger (venster) sida.

Anm. När hvarje fäktmarsch blifvit rätt inöfvad, så att manskapet förstår att skilja den ena från den andra, bör af hvarje öfningsstund ett par minuter användas till öfvande af fäktmarscher, som då öfvas i olika sammansättningar, såväl för uppdrifvande af god lystring som marschfärdighet. De böra derfor i mån af vunnen färdighet följa hastigt på hvarandra och omvexlande i den mest olika takt.

44. Färdigställning ombytes genom helomvändning på kom.ord: *Färdigställning helt om byt om — ställ!*

Båda fotbladen upplyftas samtidigt från marken, och under det kroppstyngden öfverflyttas till det förutvarande främre benet, vändes på båda hälarne en fjerdedels omkrets åt höger (venster); samtidigt vrides

hufvudet samma väg och färdigställning intages åt motsatt håll.

Ombyte af färdigställning från halfmarsch- 45.
ställning sker på kom.ord: *Färdigställning byt om — ställ!*

Båda fotbladen upplyftas från marken, och båda fötterna förändra sin riktning genom vridning på hälarne en fjerdedels omkrets åt venster (höger) i höger (venster) färdigställning. Under tiden göres en sidovridning åt samma sida, så att den förutvarande bakre sidan blir den främre och tvärtom. Färdigställning intages derunder med största noggrannhet. Hufvudet bibehålles hela tiden i samma riktning.

Kap. 2.

Förberedande rörelser med gevär.

Färdigställningens intagande samt förflyttningar, ombyte af färdigställning, enkla stötar och afböjningar på stället och med rumförändringar.

Uppställningen på ett led eller på två led bakom, senare mot hvarandra (§ 76).

Färdigställning intages från grundställ- 46.
ning med hviladt gevär i tre tidmått på kom.ord: *Höger framåt gard — gevär! Tu! Tre!*

1. På verkställighetsordet *gevär!* fullbordas rörelsen efter punkt 1 § 30, och dess-

- utom handteras geväret såsom i första tidmättet af "färdigt gevär" enligt exercisreglementet.
2. På verkställighetsordet *Tu!* fullbordas rörelsen efter punkt 3 § 30, under det att geväret bibehålles i samma läge som i första tidmättet.
 3. På verkställighetsordet *Tre!* fullbordas rörelsen efter punkt 5 § 30; högra handen bibehåller fattningen om kolfhalsen och öfverför geväret till högra sidan, under det att det samma, med pipan vetande uppåt, fälles framåt i venstra handen, som derförut skall hafva släppt kolfven och fattar nu med fullt tag om gevärets tyngdpunkt. Bajonettspetsen bör stanna ungefär i höjd med egen axel. Högra handens fattning bör vara sådan, att tumgreppet stannar på öfver- och yttersidan af kolfhalsen; kolfvens underkant stödes mot bakre låret; venstra öfverarmen föres under tiden så mycket inåt lifvet, att sjelfva armbågen blir stödd deremot ofvanför samma sidas öfre höftbenstagg; venstra underarmen skall ligga i fäktplanet. (Fig. 134.)

Anm. Denna rörelse bör i början göras mycket långsamt; det är då ändamålsenligt att upprepade gånger särskildt öfva gevärets fällning.

Färdigställning intages till venster från 47. grundställning med hviladt gevär i tre tidmätt på kom.ord: *Venster framåt gard — gevär! Tu! Tre!*

Venster färdigställning intages i noggrann öfverensstämmelse med nästföregående §.

I afseende å geväret iakttages, att högra handen i första tidmättet fattar om dess tyngdpunkt, i öfrigt som första tidmättet vid *För fot — gevär.* I tredje tidmättet faller högra handen geväret, och den venstra fattar om kolfhalsen.

Anm. Innan man öfvergår från denna öfning, skall äfven intagas färdigställning bakåt, hvilket sker efter samma grunder, men i stället för att venster (höger) fot flyttas fram, flyttas höger (venster) tillbaka på kom.ord: *Venster (höger) tillbaka gard — gevär! Tu! Tre!*

Grundställning med hviladt gevär återtagas från färdigställning på kom.ord: *Hvila — gevär! Tu! Tre!* och efter samma grunder, men i omvänd ordning, till färdigställningens intagande.

För att lära manskapet riktigt uppfatta 49. gevärets läge i färdigställning skall man visa huru det ligger i främre handen (bärhanden), då denna har fattat om tyngdpunkten. Detta sker på kom.ord: *Väg af — gevär!* Bakre handen släpper dervid geväret, jemkar det framåt eller bakåt, allt efter som det ena eller andra behöfves för att få geväret att hvila i främre handen i den rigtning,

som för det samma är bestämd i färdigställningen. Främre handen skall derunder öppnas. Härvid tillses äfven att manskapet förstår föreskriften om främre handens och underarmens vridning så, att geväret hvilar öfver handleden.

50. När bakre handen skall återfatta sitt tag, sker detta på kom.ord: *Fatta — gevär!*

Ann. Denna öfning återtages fortfarande under öfningarnas gång, så snart man misstänker att gevärens icke hållas riktigt af manskapet.

51. De i § 34 omnämnda marscherna genomgås från färdigställningen med gevär på för dem redan bestämda kom.ord; och skola dessa marscher först öfvas på ett led, men snart nog företrädesvis på två led på gevärsafstånd mot hvarandra. Då manskapet är ordnad på två led, och det ena ledet kommanderas att göra en förflyttning framåt eller bakåt, skall det andra ledet göra motsvarande förflyttning bakåt (framåt), och detta verkställles äfven om denna senare förflyttning icke genom särskildt kommandoord an gifves.

52. Färdigställning ombytes från halfmarschställning i två tidmått på kom.ord: *Byt om gard — gevär! Tu!*

Första tidmättet verkställles i afscende å kroppsrörelsen i fullaste öfverensstämmelse med beskrifningen i § 45; och geväret öfverföres till andra sidan af kroppen och

fasthållles der i det läge som färdigställning fordrar, under bibehållande af händernas fattning, ehuru de måste öppnas för att medgifva gevärets öfverförande. I början bör rörelsen med geväret göras mycket långsam, så att manskapet noga kan iakttaga och bibehålla främre armbågen vid lifvet ända till ögonblicket för nästa tidmått. På kom.ord: *Tu!* ombyta händerna på en gång fattning, så att de intaga hvarandras; härvid märkes att främre armbågen genast skall fästas på sin plats i sidan, samt geväret hastigt återgifvas dess rätta läge, i fall det blifvit rubbadt.

Ann. 1. Ombyte af färdigställning med gevär bör äfven öfvas med helomvändning enligt § 44 och verkställles på kom.ord: *Helt om byt om gard — gevär! Tu!*

2. Till en början är nödvändigt att flera gånger återupprepa hvarje rörelse för sig, innan man öfvergår till en jemn tidmättsföljd.

För att öfva manskapet att vid fäktning 53. verkställa gevärets rörelser med bakre handen (styrhanden) kommanderas: *Vrid — gevär! Tu!* hvarvid geväret omvexlande vrides, så att gevärspipan kommer åt och från lifvet; detta göres med bakre handen genom kraftig böjning af handleden, under det att den främre handen bör vara så mycket öppen, att geväret lätt glider i den samma.

Härvid iakttages att icke rubba gevärets rigtning i färdigställning. Denna öfning skall verkställas så, att geväret rör sig omkring sin kärnlinie. De båda rörelserna upprepas på vaxelräkning *Ett! Tu! Ett!* o. s. v.

54. När man vill återgå från denna öfning, kommenderas: *Gard — gevär!* hvarvid deremot svarande ställning intages.
55. För att meddela manskapet färdighet att med bakre (styr-)handen förflytta gevärsspetsen från ena sidan till den andra af motståndarens vapen, kommenderas: *Kolf uppåt och kolf nedåt — gevär! Tu!*

På första verkställighetsordet föres kolfven under bibehållen fattning af bakre handen rätt uppåt så långt noggrannhet i fattning medgifver.

På verkställighetsordet *Tu!* föres kolfven nedåt under samma vilkor och i alldeles motsatt rigtning så långt ställningens noggrannhet i öfrigt medgifver, eller till dess bakre armen blir rak utan styfhet. Härvid iakttages att främre handen bibehåller sin fattning och sitt läge under hela tiden, men underlättar rörelsen genom handledens böjlighet. De båda rörelserna upprepas der- efter lämpligt antal gånger på vaxelräkning *Ett! Tu! Ett!* o. s. v.

56. När färdigställning skall återtagas, sker detta på kom.ord: *Gard — gevär!*

Då manskapet skall hvila under öfningar- 57.
nas gång, sker detta på kom.ord: *På stället — hvila!* då geväret sänkes varligt med spetsen mot marken genom främre armens uträtande, under det att bakre handen med bibehållen fattning äfven sänkes, till dess armen blir rak. Båda benen skola härvid uträtas. Geväret hålles sedan omvexlande med ena och andra handen.

Ann. Hvilställning intages stundom på kom.ord: *Låg — gard!* hvarmed dock egentligen afses en mot kortare vapen lämplig färdigställning. (Fig. 151.)

Då färdigställning skall återtagas, kom- 58.
menderas: *Gif — akt! Gard — gevär!*

På första verkställighetsordet intages ställningen med fötterna på gardlinien under iakttaget gardafstånd med raka ben, bajonettspetsen ännu hvilande mot marken, och bakre handen på sin plats i färdigställningen.

På andra verkställighetsordet fullbordas färdigställningen i ett raskt tidmått.

Ombyte af färdigställning genom rumför- 59.
ändring framåt eller bakåt sker på kom.ord: *Framåt (tillbaka) byt om gard — gevär! Tu!* (2 tidmått.)

Första tidmättet delas vanligen i början i två afdelningar sålunda:

På första afdelningen verkställes kolf nedåt, under det att främre (bakre) fotbladet uppliftes från marken; i andra afdelningen öf-

verföres geväret på motsatt sida af kroppen (jfr § 52), under det att vändning göres på främre (bakre) fotens häl åt främre fotens sida en fjerdedels omkrets, och den bakre (främre) foten flyttas på gardlinien fram (tillbaka) nära intill och förbi den främre (bakre) samt nedsättes på lagom afstånd från denna, som sedermera blifver *bakre (främre)* foten i den nya färdigställningen.

Andra tidmättet innefattar händernas ombytta fattning enligt § 52.

Manskapet bör företrädesvis öfvas i färdigställnings ombytande bakåt; ty under fri fäktning är detta det ombyte, som är det fördelaktigaste.

60. När ofvanbeskrifna sätt, i §§ 46, 47, att intaga färdigställning blifvit så mycket öfvadt, att det går väl, intages samma ställning från grundställning i två tidmått på kom.ord: *Höger (venster) framåt (tillbaka) gard — gevär! Tu!*

Första tidmättet är lika med första tidmättet till *färdigt gevär* efter exercisreglementet, då det gäller höger färdigställning; skall venster färdigställning intagas, sker fattningen i första tidmättet i enlighet med föreskriften derom (§ 47).

I andra tidmättet göras vändning, knäböjning och gevärets fällning på samma gång som den ena foten flyttas i gardlinien framåt eller bakåt.

Ann. Hvar och en af dessa rörelser bör upprepas flera gånger, innan man utan räkning låter den följa omedelbart en efter annan. Stundom återtagas de tre tidmätten enl. §§ 46, 47 för färdigställnings intagande.

Enkla stötar.

Dessa äro egentligen två: *Högstöt* och *låg- 61. stöt*. De verkställas antingen utan rumförändring, d. v. s. på stället, eller under kroppens närmande till eller aflägsnande från motsändaren (den anfallne).

Högstöt verkställs på kom.ord: *Högstöt 62. — gevär! (1 tidmått.)*

Geväret framföres af båda händerna gemensamt, till dess att främre armen blir rak utan stelhet, och att den bakre bildar ungefär rät vinkel i armbågsleden; härunder upplyftes kolfven så mycket, att spetsen stannar ungefär 2 tum lägre än bröstvärtans höjd (anfallspunkten), och gevärskolfven tryckes till lifvet med bakre underarmen, som dervid stannar mot gevärskolfvens yttre flatsida; båda händerna skola bibehålla samma fattning som i färdigställningen. (Fig. 135.)

Ann. 1. Det är för nybörjaren ändamålsenligt att dela denna rörelse i två afdelningar. I första afdelningen höjes styrhanden så mycket, som är nödvändigt för att rigta stöten; och i andra afdelningen framföres stöten.

2. I början göres rörelsen långsamt, och hastigheten bör tilltaga endast under stor formärighet i rörelsen.

63. När manskapet skall återgå till färdigställning, kommenderas: *Gard — gevär!*

Båda händerna återrycka geväret så, att färdigställningen noggrant intages. Härvid iakttages att geväret ej tillbakaryckes längre än att främre armbågen kommer till sin plats i främre sidan.

64. Lågstöt verkställes på kom.ord: *Lågstöt — gevär!*

Styrhanden upplyfter med bibehållen fattning gevärskolvfen under gevärets vridning så, att gevärspipan kommer åt kroppen, samt att spetsen föres under motståndarens vapen och upp på dess motsatta sida så högt, att spetsen riktas mot anfallspunkten; härunder framföres en kraftig stöt af båda armarna gemensamt. Då främre handen bör förbli vid ungefär samma höjd, bestämmes bakre handens höjd af spetsens riktning. Gevärskolvfvens öfre (yttre) flata sida bör hvila under bakre underarmen. Bakre armbågen får i denna ställning icke komma högre än samma sidas axel. (Fig. 136.)

Ann. Från början af stötars öfvande bör noga uppmärksammas att geväret icke drages bakom sin plats i färdigställning, hvartill benägenheten förblir ganska stor hos dem, som icke nog tidigt motarbete detta fel.

65. Lågstöt användes hufvudsakligast såsom efterstöt till låg afböjning; men de båda gevärrens läge till hvarandra hindra då att föra upp spetsen så högt som i § 64 föreskrives.

Lågstöten bör likväl inöfvas såsom själfständig stöt. I full öfverensstämmelse med förfarandet vid högstöt bör första inöfningen af lågstöt indelas i två afdelningar: 1:sta afdelningen innehåller riktningen och 2:dra afdelningen själfva stöten.

Ann. Från den ställning, som genom verkställd stöt uppkommer, förnyas stötarna på kom.ord enl. §§ 62, 64.

Återtagandet af färdigställningen sker enligt § 63.

Från ställning i såväl högstöt som lågstöt göras de förut beskrifna ombyttena af färdigställning på förut angifna kom.ord enligt § 59.

Afböjningar (parader).

För att en afböjning skall vara riktigt gjord, fordras att den förer motståndarens vapenspets utanför egen anfallstafva, under det att egen spets stannar i fäktplanet och riktas mot motståndarens anfallstafva; dessutom fordras att färdigställningens samlade hållning iakttages.

Afböjningarna äro *högt* och *lågt böj af*.

Hög afböjning sker på kom.ord: *Högt böj af — gevär!* (1 tidmått).

Härvid vrider styrhanden, under bibehållen fattning, geväret så, att pipan kommer åt kroppen, läskstången således åt motsatt håll.

Geväret skall bibehålla samma lutning som i färdigställningen. Främre handen skall öppnas så mycket som behöfves för att medgifva gevärets vändande deri. Jemför i öfrigt näst föregående §. (Fig. 137.)

70. Låg afböjning sker på kom.ord: *Lågt böj af — gevär!*

Styrhanden upplyfter kolfven med en kretsande rörelse från, sedan åt kroppen, och dervid vrides geväret så, att pipan vetter åt kroppen. Spetsen beskrifver en motsvarig kretsformig uppfångande rörelse uppifrån, åt kroppen, nedåt, från kroppen, och bör stanna i riktning åt motståndarens höft. Bårhanden öppnar sig tillräckligt för att medgifva geväret fri rörelse i den samma, men bibehåller samma läge som i färdigställningen. Kolfven skall ligga under bakre underarmen. Styrhanden får icke komma högre än axeln, men intill bröstet; dess höjd bestämmes af gevärets läge, således äfven af olika motståndares längd och färdigställning. (Fig. 138, 139.)

Anm. 1. Då hög afböjning skall göras från ställningen *lågt böj af*, iakttages, att motsvarande uppfångande rörelse göres motsatta vägen; samma föreskrifter gälla äfven, när fråga är att från ställningen *högt böj af* förnya samma afböjning.

2. För öfnings skull låter man manskapet förnyade gånger efter hvarandra verkställa såväl låg som hög afböjning.

71. Färdigställning återtages från såväl den ena som den andra afböjningen på kom.ord: *Gard — gevär!*

Färdigställning ombytes från de ställningar, som genom afböjningar uppkomma, enligt för ombyten redan gifna föreskrifter.

Marscher med stötar och afböjningar.

Uppställning först på ett, senare på två led mot hvarandra.

Då anfall eller afböjningar skola göras 73. under förflyttning, iakttages att armarnas och benens rörelser på det noggrannaste inträffa samtidigt.

Om olika antal tidmätt af stötar och afböjningar mot tidmätt af marscher sammanställas, iakttages att sista rörelsen med vapnet skall på det noggrannaste sammanfalla med det sista marschsteget.

Stötar med rumförändring ske på kom.ord: 74.

Halft (helt) (enkelmarsch) framåt (tillbaka), hög (låg) stöt — gevär!

Anm. I stället för *enkelmarsch framåt (tillbaka)* kommanderas endast *framåt (tillbaka)* o. s. v., sedan manskapet blifvit nog vant att lätt kunna åtskilja marscherna.

Afböjningar med rumförändringar ske på 75. kom.ord: *Halft (helt) (enkelmarsch) tillbaka, högt (lågt) böj af — gevär!* (Fig. 139.)

1. Då fäktning skall ske på två led mot 76. hvarandra, ordnas uppställningen på kom.ord:

a) *1:a ledet, helt om, 2:a ledet, (4 steg) öppna leden — marsch!* Andra ledet marscherar

dervid 4 steg rätt tillbaka, och samtidigt med första steget gör *första* ledet helt om;

b) eller ock kommenderas: *1:a ledet, 3 steg öppna leden — marsch! 1:a, helt om!* Första ledet marscherar på första verkställighetsordet tre steg fram och gör helt om på det andra.

2. Tillslutning af leden ske genom motsvariga rörelser på kom.ord: *1:a ledet, helt om, 2:a slut leden — marsch!*

Anm. Dessa öfningar användas äfven såsom taktöfningar, men få under sådana förhållanden icke upptaga någon nämnvärd tid.

77. När leden efter föregående § blifvit stälda mot hvarandra, intaga de färdigställning på kom.ord: *Höger (venster) framåt (tillbaka) gard — gevär!*

Dervid iakttages, att i andra tidmättet geväret föres så mycket åt egen kropp, att det kommer mellan denna och motståndarens gevär. Afståndet mellan motståndarna (gevärsafståndet) beror af deras kroppslängd och gevärens längd; i vanliga fall är det lämpligt, att de båda bajonetterna korsas hvarandra på midten eller något derutom.

Anm. Öfningarna böra här vara så långt framskridna, att tidmätträkning bortlägges vid färdigställnings intagande. Denna räkning återtages och bortlägges sedermera efter tillfälligt behof.

För att manskapet skall vara på bästa sätt 78. ordnad till tydlig öfverskådlighet, intages god rättning. Detta sker på kom.ord: *Rättning!*

1:a ledet intager dervid *den noggrannaste* rättning på den af ledets flygelkarlar hvaråt ledet är vändt, således åt höger (venster), i höger (venster) färdigställning. Ledets alla män böra hafva bakre hälarne och fotbladen på samma räta linie (uppställningslinien).

2:a ledets män iakttaga *den noggrannaste* rättning i afscende å gardlinie och gardafstånd.

Rättningen verkställes med lämpliga och mycket hastiga rättningmarscher till höger, venster, framåt och tillbaka (§ 42, 43).

När manskapet uppfattat huru rättning bör 79. tillgå, återupprepas färdigställningens intagande ledvis, samt återtagandet af hviladt gevär flera gånger såväl till höger som venster, under det att motsatta led står stilla i färdigställning. Detta göres för att öfva och tillse att gardlinien noga intages.

Derefter genomgås med ett led i sänder 80. *hög- och lägstöt* på stället jemte återtagande af *färdigställning* på förut föreskrifvet kommando eller efter räkning *Ett! Tu!*

Anm. 1. Denna öfning skall i början ske mycket långsamt. Hastigheten ökas med tilltagande formrigtighet.

Ann. 2. När hög- eller lågstöt vid gardafstånd är fullbordad utan rumförändring, bör spetsen vara ungefär eu och en half fotslängd från motståndarens anfallspunkt. Manskabet bör påvisas att förhållandet verkligen är sådant.

81. På samma sätt genomgås afböjningarna ledvis mot ofvan beskrifna stötar utan rumförändring, sedan motsatta led verkställt stöt enligt föregående §. Färdigställning återtages på särskild räkning eller annat kommandoord.
82. Hög- eller lågstöt, omedelbart åtföljd af omvexlande hög och låg afböjning, verkställas på vanligt kom.ord åtföljdt af räkning. Färdigställningen återtages antingen på särskildt kom.ord eller på räkning.

Spetsflyttningar under och öfver motståndarens gevär.

Uppställning tvåledig mot hvarandra på *gevärsafstånd*.

83. Då bajonetten skall flyttas under motståndarens gevär till dess andra sida, kommanderas: *1:a (2:a) ledet, spets under — gevär!* (1 tidmått)

Hvarvid kolfven föres uppåt med bakre handen, såsom vid *kolf uppåt*, så att spetsen kan föras under motsidans vapen, hvarefter kolfven återföres nedåt till sitt rätta läge vid färdigställning. Härvid iakttages att icke göra den för spetsflyttningen nöd-

vändiga *sido*-rörelsen med vapnet större än nödvändigt, så att rörelsebanan nära sammanfaller med lodplanet. Bärhanden skall derunder bibehålla sitt höjdläge, men underlätta rörelsen genom största möjliga rörlighet i handleden.

Ann. Spets under göres såväl från den ena som den andra sidan efter lika kom.ord.

Spetsflyttning öfver motståndarens gevär 84. sker på kom.ord: *1:a (2:a) ledet, spets öfver — gevär!* (1 tidmått).

Härvid föres kolfven nedåt såsom vid *kolf nedåt*, så långt att bajonetten kan föras öfver motståndarens spets, hvarefter kolfven åter föres upp till färdigställningen. I öfrigt göres rörelsen i noggrann öfverensstämmelse med hvad som blifvit sagdt om spets under.

När färdigheten efter föregående § 83 är 85. vunen, öfvas samma rörelse med tillägg af stöt på kom.ord:

1:a (2:a) ledet, spets under stöt — gevär! (1 tidmått).

Spetsen flyttas till motsatt sida enligt § 83, under det att högstöt verkställles.

Ann. Senare kan äfven *dubbel spets under* öfvas, som är tvenne spetsunderrörelser gående samma väg. Detta sker på kom.ord:

1:a (2:a) Dubbel spets under stöt — gevär! Tu!

Denna öfning tillhör likväl egentligen nästa kapitel i synnerhet i tillämpningen, men bör för färdighets vinnande äfven göras derförut.

86. Då äfven *spetsöfver*-rörelsen är nog inöfvad, göres densamma tillsammans med stöt på kom.ord:

1:a (2:a) ledet, spets öfver stöt — gevär! i öfverensstämmelse med § 84.

87. Skall färdigställning återtagas efter någon spetsflyttning, kommenderas: *Gard — gevär!* (1 tidmått).

Hvarvid geväret återflyttas på *yttre* sidan genom en spetsunderrörelse, i fall icke anorlunda för tillfället tillkännagifves af instruktören.

Iakttagelser vid stötar och afböjningar med och utan förflyttning.

Uppställning på två led mot hvarandra.

88. Sedan manskapet har inöfvat alla rörelser, enligt föregående §§, bör det lära sig att på två led mot hvarandra utföra vapenrörelser och marscher, som därför lämpa sig, samtidigt, så att motståndarens anfallstafla träffas af stöten, om denna senare icke afböjes i tid. Härvid iakttages noga, hvad som redan blifvit sagdt om huru stötarna och afböjningarna skola sammanfalla med marscherna; och gäller detta i synnerhet den sista marschen och vapenrörelsen, så att stöten måtte verkställas med den kraft, som kan uppkomma genom dess egen och marschens sammanlagda hastighet.

Kommandoorden för dessa rörelser gifvas ^{89.} i närmaste öfverensstämmelse med dem för de föregående öfningarna och endast med tillägg af: *1:a (2:a) (ledet underförstådt) o. s. v. framåt o. s. v.*

2:a (1:a) stå stilla! t. ex.

1:a (2:a), halft (helt) framåt spets under stöt!

2:a (1:a) stilla (halft tillbaka) tag emot stöten! Ett! (Tu!) 2:a (1:a) (halft framåt), 1:a (2:a) halft (helt) tillbaka gard — gevär! Ett! (Tu!). Det samma — Ett! Tu! o. s. v.

Efter hvarje fullständigt utförd rörelse återtages den förut intagna färdigställningen på öfligt kommandoord: *Gard — gevär!*

Ann. Dessa öfningar förutsätta alltid att gevärens hafva rörliga i pipan ingående bajonetter.

När manskapet förvärfvat färdighet att säkert träffa sin motståndare, skall det öfvas att

- a) omedelbart efter det stöten har träffat, hastigt draga sig tillbaka i färdigställning. Dessa två rörelser ske först på två sammandragna, senare på ett enda verkställighetsord.

Ann. Denna öfning är således exempel på ett dubbelt eller sammanslaget tidmått.

- b) Sedermera skall det stillastående ledet afböja stötarna först under motsvarande bakåt marsch, senare stillastående och derefter på räkning verkställa den för läget lämpliga efterstöten, hvilken släppes in, derigenom att den, som har gjort an-

- greppet, stannar i det läge eller ställning, som genom angreppet uppkommer. (Den anfallande stannar i den ställning, som uppkommer genom anfallet, och går således icke tillbaka som enligt punkt *a*) är bestämdt.) Den som mottagit efterstöten gör derefter afböjning med en angifven marsch tillbaka på särskild räkning eller kom.ord; hvarefter färdigställning återtages på kom.ord eller räkning.
- c) Efter någon öfning skall efterstöt följa omedelbart på en gjord afböjning; således utan särskild räkning. Derefter, sedan tillfälle lemnats att träffa motståndaren med efterstöten, afböjes den samma på särskild räkning.
- d) Senare afböjes äfven efterstöten utan särskild räkning, hvarefter färdigställning återtages på räkning.

Kap. 3.

Sammansatta rörelser, utförda på ett eller flera tidmått.

91. Då två eller flera enkla fäkrörelser följa omedelbart på hvarandra, uppkommer en sammansatt fäkrörelse. Takten hos sammansatta rörelser angifves genom räkning.

Angrepp på motståndarens vapen m. m.

Då en motståndare håller sitt vapen så, 92. att det så fullständigt som möjligt skyddar hans kropp, att denna svårligen kan träffas af ett anfall enligt de nu gjorda bestämmelserna, bör hans vapen angripas för att föras tillräckligt mycket åt sidan, hvarigenom vinnas nog öppning för en stöt. Detta sker antingen med *starka* eller *lätta* angrepp.

Ett lyckadt angrepp på vapnet bör der- 93. för alltid och hastigt åtföljas af ett anfall mot motståndarens kropp; eller en lämplig stöt bör åtfölja angrepp på motståndarens vapen.

Starka angrepp på motståndarens vapen 94. ske med bajonett mot bajonett under användande af full kraft.

Lätta angrepp göras stundom äfven med sjelfva geväret; men med afsigt, att motståndaren icke skall varsna att hans vapen föres ur fäktplanet.

Skall ett starkt angrepp göras på mot- 95. ståndarens vapen, sker detta på kom.ord: *Bryt ut — gevär! Tu!* (1 dubbelt tidmått).

Första afdelningen är en sammansättning af *kolf nedåt* och vapnets vridande så, att pipan vetter från kroppen. Kolfven föres nedåt, så långt att bajonethalsen kommer nära i höjd med motståndarens bajonettspets.

Vid utförandet af första afdelningen iakttagas att icke rubba motståndarens gevär.

På verkställighetsordet *Tu!* upplyfter styrhanden kolfven och vrider geväret i läge för högt böj af; samtidigt härmed göra båda händerna en hastig knyck med tryckning utåt. Rörelsen skall göras så, att vapnets verkan går längs efter motståndarens bajonett, och så att geväret stannar i ställningen högt böj af. (Se vidare nästföljande §.)

96. När manskapet vunnit tillräcklig färdighet i denna rörelse, tillägges en stöt: högstöt eller spets under stöt på kom.ord: *Bryt ut, hög (spets under) stöt — gevär!*

97. Användningen af den ena eller andra af dessa stötar beror af utbrytningens verkan. a) Högstöt användes, då motståndarens vapen blifvit så mycket undanfördt, att det icke vidare hindrar den raka vägen till anfallspunkten; b) den andra stöten (spets under) användes, då motståndaren af angreppet på vapnet finner sig föranledd att göra starkt motstånd, en slags afböjning.

Ann. Vid öfningar under kommando bestämmer instruktören huru den, som mottager utbrytningen, skall förhålla sig i detta afseende.

98. Lätta angrepp ske genom en vanlig afböjning, som verkställes så omärklig som möjligt, hvarefter ett hastigt anfall följer. Dervid kommenderas: *Böj af, högstöt — gevär!*

Rörelsen utföres i noga öfverensstämmelse med föregående bestämmelser för liknande rörelser.

Sammansatta rörelser, som därför lämpa 99. sig, öfvas i början äfven på ett led med iakttagande af hvad §§ 73, 88 bestämma. Härvid iakttagas att, då första stöten blifvit fullbordad, geväret hastigt ryckes tillbaka för verkställandet af en ny stöt, en afböjning eller färdigställning o. s. v.

Ann. I allmänhet och under öfningarna göras icke mera än två stötar omedelbart på hvarandra; eller en till två stötar följda af en afböjning och färdigställning; eller högst *afböjning, stöt, afböjning, stöt och färdigställning.*

Den stöt, som följer omedelbart på en af- 100. böjning och sker i det rum som genom afböjningen blifvit beredt, kallas *efterstöt*.

En stöt, som endast rigtas och således 101. endast är låtsad, kallas *blindstöt*; den göres för att missleda en motståndare till att göra en afböjning så, att en öppning uppkommer, i hvilken man ögonblicket derpå kan med full kraft utföra en stöt.

Ofvan upptagna former af stötar lämpa sig för blindstötar.

Ett tillämnadt anfall, som börjar med en 102. blindstöt, kan en motståndare, i stället för att afböja, afbryta med en stöt, beslutamt gjord och nästan samtidig med blindstöten i den öppning, som genom den samma

uppkommit. Detta slag af stöt kallas *tempostöt*.

Anm. Stötarna i allmänhet bestämmas genom sin form; men *tempostöten* såväl som *efterstöten* huvudsakligast genom tidpunkten för sitt utförande.

Kap. 4.

Om öfningarnas ledning.

103. Undervisningen meddelas i den ordning, som i detta reglemente är angifven, och de deri upptagna exemplen skola genomgås, innan andra dylika öfvas. Exempel, öfverensstämmande med de angifna, böra af hvarje ledare äfven uppgöras och sedan till omvexling inöfvas af manskapet i den mån tiden sådant kan medgifva.
104. Esomoftast böra redan genomgångna rörelser återupptagas till öfning, så att man eger full visshet om, att alla redan inöfvade rörelseformer förblifva manskapets fullkomligt lefvande färdigheter.
105. De båda afböjningarna *höga* och *låga* användas mot enkla, sammansatta och låtsade anfall. Hög afböjning kan användas mot alla stötar, som äro rigtade ofvan om den främre handen, och ske antingen genom att möta anfallsrörelsen eller genom att följa den samma och dermed undanföra stöten.
106. Låg afböjning göres mot *lågstöt* och *spetsunderstöt* från yttre till inre sidan; denna

afböjning är uteslutande mötande utom i fall som i § 70 anm. 2 bestämmes.

För att hos manskapet framkalla ett följd- 107
rigtigt förfarande vid fri fäktning är det nödvändigt, att den, som leder öfningarna, inöfvar alla rörelser med afseende på deras tillämpning i striden.

Derför iakttages följande:

1. I början inöfvas formrigtighet utan att fästa synnerligt afseende på hastighet och samtidighet (tempot).
2. Först när formen är rätt uppfattad och utförd, uppöfvas de gjorda rörelserna till den största möjliga hastighet.

Härvid iakttages att i allmänhet, sedan tillräcklig färdighet är vunnen, låta efterstöterna verkställas utan särskild räkning, i hvilka fall de skola släppas in och först på särskildt befallningsord eller räkning afböjas (§ 90). Senare skall äfven efterstöten afböjas utan räkning, hvarefter derpå följande anfall göres på ny räkning.

3. Enkla och sammansatta rörelser verkställas med största bestämdhet i olika men tydligt angifna takter, så att de kunna utföras af manskapet först med, senare utan särskild räkning, således slutligen på *ett* verkställighetsord.

Fri fäktning.

108. När färdighet och lystring sålunda blifvit allmänt uppöfvade, skall man låta det ena ledet anfalla det andra med en enkel rörelse efter hvars och ens eget val. Det led, som mottager anfallet, skall också göra afböjningen efter eget val, *först* med förflyttning bakåt, motsvarande det anfallande ledets framåt marsch (ett gardafstånd), senare utan dylik förflyttning. Det anfallande ledet skall omedelbart och hastigt efter anfallet draga sig lika mycket tillbaka, som det under anfallet ryckt fram; detta skall göras antingen anfallsrörelsen lyckats eller ej. Det afböjande ledet intager derefter på motsvarande sätt sin förra plats. Se vidare § 110.

109. Sedermera skall manskapet öfvas att stillastående afböja anfall, samt att omedelbart derpå i samma ställning verkställa efterstöt åtföljd af ett motanfall med rumförändring framåt, hvilket motanfall skall afböjas utan att göra till anfallsrörelsen motsvarande rumförändring bakåt; derefter följer en efterstöt som afböjes. T. ex. 1:a ledet anfaller med enkel eller halfmarsch framåt. 2:a ledet står stilla, afböjer stöten och gör efterstöt samt derefter enkel eller halfmarsch framåt med stöt, 1:a ledet afböjer efterstöten under tillbaka-

marsch, motsvarande den hvarmed första anfallet skedde, samt afböjer i denna ställning motanfallet, hvarefter första ledet gör efterstöt, som under tillbakamarsch afböjes af andra ledet.

1. Dessa öfningar efter §§ 108, 109 ske 110. utan de vanliga kommandoorden, men det led, som skall börja, angifves af instruktören genom tillsägelse *första!* (*andra!*) eller genom ett gifvet tecken, hvarefter anfallet verkställles af det utnämnda ledet, utan att noggrann samtidighet fordras.

2. Sedan afsigten med denna öfning blifvit uppfattad af manskapet, låter man, för att stegra fart och noggrannhet, den, som träffas af motståndarens vapen, sänka eget vapen mot marken. Färdigställning återtages derefter på kom.ord: *Gard — gevär!*

3. Senare bestämmer ledaren endast det högsta antal rörelser som skola användas och öfverlemnar åt hvar och en att välja sjelfva ögonblicket för anfallets början, sedan ledaren gifvit detta tillkänna genom kom.ord: *Första!* (*Andra!*)

Slutligen öfvas med fullkomligt fri användning efter eget val de fäktrörelser, som blifvit genomgångna efter detta reglementes första afdelning; äfvenså bestämmes tidpunkten för anfall uteslutande af de fäkande sjelfva.

ANDRA AFDELNINGEN.

Kap. 5.

Rörelser ur fäktlinien samt på förkortadt och förlängdt gevärsafstånd.

112. Rörelserna i denna afdelning förutsätta större omdömesförmåga hos de fäktande, ty i mån af större färdighet ökas möjligheterna. Derfor bör vid utförandet, äfven under kommando, mycken vigt läggas vid bedömandet af de olika lägen som uppstå. Innan öfning efter denna afdelning får börjas, skall ledaren förvissa sig om, att det dertill bestämda manskapet fullkomligt har i minnet hvad som blifvit inhemtadt efter reglementets första afdelning. Sålunda är det oftast nödvändigt att på nytt genomgå den första afdelningen, innan fäktning efter den andra får börja.
113. Denna afdelning innehåller, utom repetition af den föregående, *rörelser ur fäktlinien samt rörelser på förkortadt och förlängdt gevärsafstånd*, jemte *fri fäktning* med tillämpning af hvad som efter denna afdelning blifvit inöfvadt; *rörelser mot olika högt stående motståndare (på ojemn mark)* o. s. v. samt fäktning mot olika *längre och kortare vapen* (om sådant kan medhinnas).

Utförandet af dessa rörelser ställer stora 114. fordringar på sjelfbeherskningen såväl i afscende å snabb uppfattning, som noggrann verkställighet af rörelserna såväl till form som hastighet. Derfor påminnes om hvad som i förra afdelningen blifvit sagdt angående rörelsens inöfvande med afscende å deras tillämpning (§ 107).

Bågsteg, vändningar, bågmarscher och sidomarsch.

Uppställning på 1 eller 2 led mot hvarandra; afståndet mellan två närstående män i samma led bör vara lika med gevärets fulla längd.

Detta afstånd intages från rättningssidan med 3 stegs afstånd från närstående man åt rättningssidan på kom.ord: *3 stegs afstånd, rättning höger (venster!)* o. s. v.

En motståndare, som icke kan träffas genom de i första afdelningen förekommande anfallerörelser, måste slutligen anfallas med rörelser ur linien (fäktlinien). 115.

För att dylika skola lyckas och icke blottställa den anfallande sjelf, måste de utföras snabbt och väl.

Bågsteg utföres på kom.ord: *Bågsteg utåt — marsch! Tu!* (dubbelt tidmätt).

På verkställighetsordet *marsch!* flyttas främre foten två fotlängder rätt åt sin sida;

På verkställighetsordet *Tu!* ställes bakre foten på gardafstånd från den främre på

den linie, som går genom främre fotens häl och motståndarens främre häl; samtidigt härmed intager den främre foten sin rätta ställning på denna linie genom en vändning på hälen. (Fig. 140 a.)

Denna förflyttning verkställes, om motståndarne komma hvarandra närmare än på gevärsafstånd.

Är afståndet större, blir det lämpligt att till förflyttningen lägga en halfmarsch framåt, som då verkställes på andra tidmättet.

Då denna förflyttning användes mot en pårusande motståndare, flyttas främre foten mera bakåt och möjligen mera till sida; allt beroende af afståndet till motståndaren i det ögonblick stöten är ämnad att nå honom.

116. *Bågsteg inåt* sker likaledes i dubbelt tidmätt på kom.ord: *Bågsteg inåt — marsch! Tu!* På verkställighetsordet *marsch!* flyttas bakre foten åt sin sida och nedsättes på tre fotlängders afstånd från främre fotens häl; på verkställighetsordet *Tu!* intager främre foten gardafstånd från den bakre på linien mellan denna fots häl och motståndarens främre häl; samtidigt skall bakre foten vridas så på sin häl, att han intager sin rätta riktning i färdigställningen. (Fig. 140 b.)

Anm. Rusar motståndaren på med fart, och detta bågsteg skall användas mot honom, kan det vara lämpligt att göra halfmarsch tillbaka med stöt i andra tidmättet. Se § 119.

Dessutom bör i enlighet med föregående första fotflyttningen vid *bågsteg inåt* lämpas efter afståndet till motståndaren.

Bågsteg verkställes åt den ena eller andra sidan efter samma kom.ord äfven från halfmarschställning.

Den förra gardlinien återtages på kom. 117. ord: *Tillbaka — gard! Tu!*

Hvarvid motsvarande rörelse i motsatt ordning verkställes.

Dessa rörelser verkställas med ett led i 118. sänder, under det andra ledet står stilla, hvarvid iakttages att från början noga utvisa den olikhet, som uppkommer i motståndarnas inbördes ställning genom bågsteg.

Härvid bör ock beaktas, att det är första steget, som bestämmer afståndet mellan motståndarna i deras nya ställning till hvarandra, samt att det noggrannare bestämmandet af detta stegs längd således öfverlemnas åt den som skall utföra bågsteget.

Bågsteg åt ena och andra sidan kan äfven 119. göras med tillägg af en halfmarsch, hvilken göres tillbaka, när rörelsen sker inåt, samt framåt, när rörelsen sker utåt. Denna förflyttning verkställes på kom.ord: *Bågsteg inåt halft tillbaka — marsch! Tu!* *Bågsteg utåt halft framåt — marsch! Tu!*

Denna rörelse verkställes alldeles såsom är beskrifvet i §§ 115, 116, endast med den skillnad, att andra fotflyttningen verkställes så,

att halfmarschställning derigenom uppkommer i stället för färdigställning.

120. Vändning göres åt ena och andra sidan på kom.ord: *Höger (venster) — om!*

Denna rörelse göres förnämligast såsom försvarsrörelse mot i näst föregående §§ beskrifna rörelser, men kan äfven brukas med stöt mot en från sidan anfallande. Den tillgår på följande sätt: Kroppstyngden öfverflyttas ett ögonblick på främre benet, under det att dess fotspets något upplyftes från marken och $\frac{1}{4}$ -dels omkrets eller lämplig del deraf vändes åt höger (venster) på främre fotens häl, och den bakre foten flyttas så, att den intager sin rätta plats i färdigställningen på den nya fäktlinien.

Då denna rörelse göres såsom försvarsrörelse mot ett anfall med bågsteg eller annat anfall från sidan, beror vändningens storlek på huru mycket från sidan anfallet kommer, ty när vändningen blifvit verkställd, skola de båda motståndarna befinna sig på samma fäktlinie.

121. Om en med bajonettgevärd beväpnad blir tvungen att upptaga ett handgemäng med en ryttare, bör han bemöda sig att komma på ryttarens venstra sida, i synnerhet om ryttaren är beväpnad med sabel; är han åter beväpnad med lans, kan det i och för bevärningens skull vara temligen likgiltigt på hvilken sida han möter sin motståndare.

Den härför lämpligaste rörelsen är båg-marsch, som verkställes i tre tidmätt på kom.ord: *Bågmarsch till höger (venster) — Ett! Tu! Tre!* (från höger (venster) färdigställning).

På verkställighetsordet *Ett!* uttages med bakre foten ett tre fotlängders steg, räknadt från främre fotens häl, vinkelrätt ut från fäktlinien, med tån något mera framåtriktad än i färdigställningen; på *Tu!* flyttas främre foten tre fotlängder förbi och framför den förra; på *Tre!* göres venster (höger) om vinkelrätt mot förra gardlinien, och bakre foten flyttas på sin plats i färdigställning. (Fig. 141 a.)

Motsvarande rörelse verkställes äfven åt 122. andra sidan, men i fyra tidmätt på kom.ord: *Bågmarsch till venster (höger) — Ett! Tu! Tre! Fyra!* (från höger (venster) färdigställning).

På verkställighetsordet *Ett!* flyttas främre foten två fotlängder åt venster (höger) och något framåt med tån utåtvriden samt mottager kroppstyngden såsom vid ett utfall.

På *Tu!* flyttas bakre foten tre fotlängder framför den främre, ungefär som vid utfallstående b.

På *Tre!* uttages ytterligare ett nytt steg af tre fotlängder med venster (höger) fot något till venster (höger) om den högra (venstra).

På *Fyra!* intages genom vändning åt höger (venster) färdigställningen på en linie, som är vinkelrät mot förra gardlinien. (Fig. 141 b).

Ann. 1. Vid bågmarscher iakttages att efter behof göra förflyttningen mera eller mindre åt sidan.

Ann. 2. Den i föregående två §§ gjorda beskrifning på bågmarscher förutsätter höger färdigställning. I venster färdigställning tillgår samma rörelse på motsvarande sätt och efter motsvarande kom.ord.

123. Bågmarschen förutsätter stor färdighet och mycket lugnt omdöme. Utförandet skall ske i mycket hastig takt, och sedan en dylik förflyttning blifvit verkställd, bör man vara lika färdig att med en ny rörelse fullfölja anfallet som att afböja motståndarens motanfall, då ens eget icke haft åsyftad verkan.

124. För att behålla en genom bågmarsch erhållen, lämplig ställning till en ryttare behöfver den med gevär beväpnade förflytta sig åt ena eller andra sidan, allt efter som ryttaren förflyttar sig. Detta sker med sidomarsch, som under öfning verkställles på kom.ord: *Sidomarsch till höger (venster) — marsch!* och upphör på kom.ord: *Halt!*

Då förflyttningen är mindre, sker den i likhet med rättningsmarsch till sida § 43. Behöfves icke allenast stor hastighet utan äfven en större rumförändring, ökas stegens längd till likhet med vanlig marsch framåt och bakåt; och förflyttningen sker på en linie jevnlöpande med den, hvarpå mot-

ståndaren förflyttar sig. Då förflyttningen upphör, intages färdigställningen på en linie, vinkelrät mot förflyttninglinien.

Stötar på förlängdt och förkortadt gevärsafstånd.

En klok och försigtig faktare närmar sig 125. motståndaren med varsamhet. Derför går han under *enskild* strid honom icke genast på lifvet. Redan innan han är på gevärsafstånd gör han ett eller annat låtsadt angrepp samt äfven *kaststöt*.

Kaststöt sker i ett sammanslaget tidmåt 126. på kom.ord: *Kaststöt — gevär!*

Denna stöt skiljer sig från *högstöt* deri, att vapnet ytterligare framkastas af styrhanden så långt, som kroppens rigtiga färdigställning medgifver, men så att bakre armen ett ögonblick blir nästan rak i rigtning åt motståndaren; härvid skall vapnet glida i främre handen, som stannar mot och omkring varbygeln för att under sjelfva rörelsen fortfarande bidraga till att uppbära geväret; omedelbart efter det stöten blifvit fullbordad återryckes geväret till färdigställningen, eller ock verkställles dervid efter behof lämplig afböjning med samma hastighet. Den största aktsamhet är härvid nödvändig, på det att icke geväret vid kaststöts utförande

må genom en kraftig afböjning, som af motståndaren utföres i rätta ögonblicket, slås från främre handens stöd, eller föras så långt utanför fäktplanet, att den deraf förfelade stöten icke nog hastigt kan åtföljas af en nödvändig försvarsrörelse. (Fig. 142.)

För att efter kaststöt göra en afböjning fullt verksam, är det ock nödvändigt att till stor hastighet inöfva marsch tillbaka vid återtagandet af färdigställningen med vapnet efter sjelfva kaststöten. Kroppens hållning måste mycket noga bevaras äfven under denna rörelse.

Ann. För erhållande af tillräcklig färdighet, bör under inöfningen af kaststöt något uppehåll göras mellan de båda sammanslagna tidmåttan.

127. Från kaststöt intagas de olika afböjningarna i öfverensstämmelse med hvad som för dessa rörelser är föreskrifvet vid öfriga stötar. Likaså göres kaststöt äfven med de beskrifna spetsflyttningarna på kom.ord: *Spets under (öfver) kaststöt — gevär!*

Mot kaststötar användas de redan genomgångna afböjningarna.

128. Erfarenheten har visat, att motståndare under fäktning stundom komma hvarandra allt för nära för att kunna använda någon af ofvan genomgångna stötar. Fördens skull böra stötar på förkortadt gevärsafstånd inöfvas, för att användas vid dessa tillfällen. Sådana stötar äro *kort-* och *kolfstöt*.

Kortstöt verkställes från färdigställning på 129. kom.-ord: *Kortstöt — gevär!*

(Ett sammanslaget tidmått, som i början delas i 2:ne).

Genom en hastig rörelse med båda händerna kastas geväret tillbaka, hvarvid händerna släppa sitt tag för att strax återfatta geväret, med den bakre handen på den främres förra plats, eller om tyngdpunkten, och den främre lika långt framom den bakre som i färdigställning.

Den främre handen blir härigenom styrhand och den bakre bärhand. Med denna fattning verkställes en kraftig stöt mot anfallspunkten med tillämpning i öfrigt af föreskrifterna för högstöt. Geväret kommer härunder att ligga mellan bakre underarmen och lifvet. (Fig. 143.)

Ann. För öfnings skull låter man manskapet deretter intaga färdigställning på förkortadt gevärsafstånd. Detta sker på kom.ord: *Kortgard — gevär!* o. s. v. Äfven från denna ställning förnyas kortstöt.

Färdigställningen återtages efter kortstöt 130. på kom.ord: *Gard — gevär!* (Ett tidmått).

Båda händerna uppkasta geväret genom en kort och kraftig lyftning och återtaga i samma ögonblick sin förra fattning, den för gevärsafstånd.

Kortstöt verkställes äfven lätt genom om- 131. byte af färdigställning, i hvilket fall främre handen bibehåller samma fattning som i färdig-

ställningen och blir derigenom i det ombytta men förkortade läget den bakre handen.

Dessa ombyten ske endast bakåt och äro blott användbara då dermed beredes ett behöfligt utrymme, utan att förlora rätta ögonblicket för anfall eller försvar.

Denna rörelse verkställles på kom.ord: *Tillbaka byt om kortstöt — gevär!*

Motsvarande ombyte från kortgard till färdigställning verkställles på motsvarande kom.ord. *Tillbaka byt om gard — gevär!*

132. Kolfstöt göres från färdigställning med rumförändring bakåt.

Detta sker på kom.ord: *Tillbaka kolfstöt — gevär! Tu!* (2 tidmått).

1:a tidmättet. Kroppen gör dervid samma rörelse som vid *Tillbaka byt om gard — gevär!* Händerna åter skola bibehålla sin fattning, den främre rycker geväret hastigt uppåt så långt, att handen stannar rätt öfver samma sidas axel; öfverarmen bör dervid vara vågrät och visa vinkelrätt mot fäktplanet.

Till denna rörelsens utförande bidrager bakre handen genom att samtidigt hastigt föra kolfven framåt uppåt så, att densamma rigtas i höjd med egen haka. Denna sidas armbåge bör i denna ställning vara tätt slutet till lifvet. (Fig. 144 a.)

2:a tidmättet. Geväret framföres med bibehållen fattning till en kraftig stöt med kolfbeslaget, genom att sträcka den främre

armen, hvarunder den bakre armbågen slutet till lifvet. Gevärspipan, som under hela denna rörelse vetter nedåt, kommer härvid att stanna ett par tum ofvanom bakre axeln. (Fig. 144 b.) Från denna ställning förnyas kolfstöt på förnyadt kom.ord.

Ann. Då två eller flera motståndare kommit hvarandra så nära, som måste förutsättas för att berättiga stötter på förkortadt gevärsafstånd, är det ock tänkbart, att de komma hvarandra ännu närmare, så att t. o. m. de båda förkortade stötterne svårligen kunna utföras; kolfstöten bör då verkställas så, att skarpkanten af kolfven verkar med slag uppåt, derigenom att stöten utföres samtidigt med sjelfva uppräckningen af geväret.

Kortstöt verkställles från kolfstöt genom 133. att nedbryta kolfven med främre handen, till hvilken rörelse bakre handen biträder, under det den sänkes till sitt rätta läge; härunder släpper främre handen sitt tag samt möter och fattar geväret med fullt tag på rätta afståndet från den bakre. I andra tidmättet verkställles stöten.

Kom.ord: *Kortstöt — gevär! Tu!*

Kolfstöt verkställles utan rumförändring 134. från förkortadt gevärsafstånd, på kom.ord: *Kolfstöt — gevär! Tu!* (2:ne tidmått).

På verkställighetsordet *gevär!* uppbrytes geväret med bakre handen (bärhanden) och ryckes så långt tillbaka som i § 132 blifvit beskrifvet. Främre handen biträder vid rörelsens utförande genom att med en knyck kasta främre delen af geväret uppåt, hvarvid

handen släpper sitt tag och återfattar geväret om kolfhalsen, då ställningen efter § 132 intages. (Fig. 144 a.)

På verkställighetsordet *Tu!* fullbordas sjelfva stöten enligt ofvan. (Fig. 144 b.)

I full öfverensstämmelse härmed, men i omvänd ordning verkställes kortstöt från kolfstöt antingen på stället (§ 133) eller under rumförändring bakåt på kom.ord: *N. N. marsch tillbaka kortstöt — gevär! Tu!*

135. Från kolfstöt återtages färdigställning vanligen genom förflyttning bakåt såsom vid ombyte bakåt, men händerna skola härvid bibehålla sin fattning och hastigt nedrycka geväret i färdigställning. Rörelsen verkställes på kom.ord: *Tillbaka gard — gevär!* (Ett tidmått).

136. Färdigställning från kolfstöt kan äfven intagas på stället (utan förflyttning) och sker på kom.ord: *Gard — gevär! Tu!* (2 tidmått).

1:o. På första verkställighetsordet nedbytes geväret genom att främre handen förer kolfven nedåt bakåt, samt bakre handen förer gevärets främre del uppåt framåt, så att geväret kommer i sitt rätta läge vid färdigställning.

Ställningen blir härigenom densamma som genom första tidmättet vid ombyte af färdigställning § 52.

2:o. Andra tidmättet är lika med 2:a tidmättet för ombyte af färdigställning (§ 52).

Ann. Denna rörelse innefattar ombyte af färdigställning.

Stötar på förkortadt gevärsafstånd 137. kunna äfven göras under lämplig marsch tillbaka, stundom åt sidan, men böra aldrig användas under marsch framåt. Då användes någon anfallsrörelse på gevärsafstånd eller förlängdt afstånd.

Afböjningar på förkortadt gevärsafstånd.

Från kortstöt verkställes *kort böj af* genom 138. att så tillbakarycka geväret, att främre armbågen slutas intill kroppen, under det att bakre handen vrider geväret så, att läskstången kommer *utåt* och pipan *inåt*. Främre handen förer geväret så mycket *utåt*, som är nödvändigt för att dermed föra undan moståndarens gevär, som ligger på samma sida, utanför anfallstaflan.

Kort böj in sker på samma sätt i afseende 139. å gevärets tillbakaryckande, men bakre handen vrider geväret så, att läskstången kommer *inåt*, och främre handen för geväret tillräckligt långt samma väg, så att moståndarens gevär ledes utanför anfallstaflan, hvarför stundom en vändning efter behof på främre hälen göres *inåt* af högst $\frac{1}{8}$ -dels omkrets.

140. Förkortade afböjningar verkställas äfven omedelbart från färdigställning på gevärsafstånd, antingen på stället eller med rumförändring bakåt, hvilket senare äfven kan ske genom ombyte; dessa rörelser ske på kom.ord:

- a. *Kort böj af (böj in) — gevär!*
- b. *(Halft) (Helt) tillbaka kort böj af (böj in) — gevär!*
- c. *Tillbaka byt om kort böj af (böj in) — gevär!*

141. Färdigställning återtages från dessa afböjningar på deremot svarande kom.ord: *Gard — gevär!*

142. Vid bajonettfäktning förekommande stötar öfvas äfven med mera eller mindre förhöjd rigtning för att vid förefallande behof användas mot högre stående motståndare. Dessa stötar verkställas lika som de nu genomgångna från färdigställning, de skilja sig från dessa egentligast genom sin rigtning och ske på vanliga kom.ord, men med tillägg af:

I höjd — — — — —!

143. Mot lägre stående användes deremot svarande stöt, på kom.ord: *I djup stöt — gevär!*

Geväret vrides i denna stöt samma väg som vid lågstöt, men då rigtningen är mycket nedåt, vändes pipan åt kroppen, och kolfven kommer utom bakre underarmen och i rigtning uppåt, allt efter som stöten

skall vara lågt rigtad. Dessa stötar ske vanligen på stället från färdigställning.

Emot dessa stötar *i höjd* och *i djup* an- 144.
vändas motsvarande afböjningar på kom. ord: *I djup (i höjd) böj af — gevär!*

Alla stötar, som derför lämpa sig, skola 145.
öfvas såväl under förflyttningar framåt som bakåt, men förkortade stötar böra, såsom redan har blifvit påpekadt, icke göras under marsch framåt, ty är afståndet till motståndaren så stort, att en marsch framåt är behöflig för att nå honom, är ingen anledning att ytterligare öka afståndet genom att förkorta vapnet; och om under fäktning på förkortadt gevärsafstånd motståndaren hunnit undan så långt, att man icke längre når honom, bör färdigställningen och rörelser på gevärsafstånd tillgripas, hvarefter afståndet till motståndaren efter behof ökas eller minskas.

I likhet med hvad som redan blifvit an- 146.
fördt vid förkortadt gevärsafstånd kan äfven *högt böj in* göras på gevärsafstånd. Denna rörelse göres på kom.ord: *Högt böj in — gevär!* och verkställes genom att styrhanden vrider geväret så, att läskstången kommer inåt, under det att främre handen förer främre delen af geväret åt samma håll; samtidigt härmed göres vändning inåt på främre hällen af ungefär $\frac{1}{8}$ omkrets samma väg. Denna vapenrörelse medför den fara, att mot-

ståndarens gevär — i fall rörelsen icke utföres med den största noggrannhet — antingen fastnar i bänd mellan underarmen och geväret eller att det tryckes ned för långt och sålunda lätt kan komma in under den afvärjandes främre hand och gifva ett farligt sår. Efter denna afböjnings lyckade utförande återtages fäktlinien omedelbart genom motsatt vändning på främre hälen utan särskildt kom.ord.

147. Under öfningarnas fortgång efter denna afdelnings föreskrifter skall ledaren ofta tillämpa §§ 108, 109, 110 på de dagöfningar som blifvit genomgångna.
148. Den, som möter en med sabelbajonett beväpnad motståndare, måste äfven vara beredd på anfall med hugg mot den främre handen. Dessa anfall afböjas med de vanliga afböjningarna och genom att undandra handen, hvarefter kaststötter verkställas, äfven under bakåt marsch, om så behöfves.

ÖFNINGAR och KOMMANDO-ORD.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

I:sta dagöfningen.

- Ex. 1. Uppställning. (På ett eller två led.)
- » 2. Med fyra steg öppna leden — marsch! (I fall uppställningen är gjord på två led.)
- » 3. Till gardställning halft höger (venster) — om! § 30. 1.
- » 4. Midt-åt! § 30. 2.
Från uppställning i halfvändning kommenderas för färdigställningens intagande: Knäna — böj! Knäna sträck! o. s. v. § 30. 3. 4. Knäna böj!
- » 5. Venster (Höger) fot framåt — ställ! Venster (Höger) fot tillbaka — ställ! o. s. v. § 30. 5. 6.
När dessa tre rörelser hvar för sig blifvit noga öfvade, kommenderas:
- » 6. Till gardställning halft höger (venster) — om! Tu! Tre! § 30. 7.
- » 7. Råta — upp! Tu! Tre! § 31.

SABELFÄKTNING.

—•—

INLEDNING.

Sabeln består af fäste med parerplåt och 1. klinga.

Halfva sabelklingan från spetsen inåt kallas 2. dess anfallsdel, den andra hälften af klingan kallas försvarsdelen (den del, hvarmed man möter en motståndares anfallsrörelse); jemf.

§ 34.

För det här beskrifna sätt för sabelhugg- 3. ning lämpar sig den raka, eller något böjda, spetsiga klingan bäst.

De anfallsrörelser, som med sabel före- 4. komma, äro hugg och stötar.

Huggen äro dels *a) lodräta*, dels *b) vågräta* och dels *c) sneda*.

a. De lodräta hafva blifvit kallade *nedhugg* eller *primhugg* (*inom* och *utom*). Fig. 145.

Bland lodräta hugg förekomma äfven *upphugg* (*inom* och *utom*) (*qvint* och *sekund*).

b. De vågräta huggen kallas *inhugg* och *uthugg* eller *qvart* och *terz*. Fig. 145. Dessa hugg äro *höga* eller *läga*.

c. De sneda huggen benämnas *snedt inom* och *snedt utom*; men dessa hugg användas

först sedan de förutgående blifvit väl inöfvade, så att manskapet sjelft förstår deras användning.

5. Huggen äro i afseende å sitt omfång stora eller små.

De stora huggen inöfvas från första början, och dermed fortsattes till dess tillfredsställande form är vunnen. De mindre huggen inöfvas först sedan huggens rigtiga användning blifvit af manskapet väl insedd; och deras öfvande öfverlemnas mera åt manskapet sjelf.

6. Stötarna ske antingen på ena eller andra sidan af motståndarens vapen samt öfver eller under hans hand.

Stötarna äro:

- a. *Inom högstöt* (qvart).
- b. *Utom högstöt* (terz).
- c. *Inom lågstöt* (låg qvart).
- d. *Utom lågstöt* (sekund eller låg terz).

7. Afböjningarna äro:

- a. *Högt böj-in* (qvart).
- b. *Högt böj-af* (terz).
- c. *Lågt böj-in* (qvint).
- d. *Lågt böj-af* (sekund eller låg terz).

Afböjningarna skilja sig ytterligare något, om de skola afvärja ett vågrätt eller lodrätt hugg, ett högt eller lågt hugg, ett hugg eller en stöt. Jemf. § 33.

8. Inledningen till Reglemente i bajonettfäktning gäller i tillämpliga delar äfven för sabelfäktningen.

Kap. 1.

Förberedande rörelser *utan vapen*.

Färdigställningen, förflyttningar m. m.

(Se Bajonettfäktningsregl. kap. 1, sid. 8.)

Kap. 2.

Handgrepp och förberedande rörelser med vapen.

Färdigställningen och ombyte deraf. Enkla hugg, stötar och afböjningar m. m.

Uppställning till sabelhuggning på ett eller flera led bakom hvarandra, med tillräckligt utrymme (4 steg) mellan hvarje led, verkställs på kom.ord: *Uppställning!* Manskapet uppställs på ett led, i fall det gäller en mindre afdelning, i annat fall sker uppställningen på två eller flera led bakom hvarandra, hvilket för hvarje fall bör af instruktören särskildt tillkännagifvas.

Om sabeln bäres i sin slida vid venstra sidan, drages den derur på kom.ord: *Gevär — ut! Tu! Tre!* (tre tidmått). På första tidmättet fattar högra handen med fullt tag fästet om kaveln med tumgrenen ända ned intill parerplåten, och sabeln lossas ur slidan, hvars öfre ända fasthålls af venstra handen.

På *Tu!* drages sabeln med ett raskt tag af högra handen uppåt (något framåt) så högt, att hela klingan till och med spetsen kommer ur slidan, hvarefter högra handen hastigt vänder vapnet så, att spetsen kommer uppåt, eggen vettande åt venster och fästet midt för munnen. Denna rörelse inöfvas i två afdelningar.

På *Tre!* ryckes vapnet af högra handen ned till sin sida och fästes strax ofvan om höftbenet, under det att handen genom en kraftig inböjning af handleden ställer vapnet lodrätt med klingans egg vettande framåt. Härvid iakttages att efter behof öppna handen (fingrarna).

11. Den ställning, som här af uppkommer, kallas på *axel gevär*.

Skall vapnet återföras in i sin slida, sker detta i tre tidmätt och i alldeles omvänd

12. ordning till den i föregående §, på kom.ord: *Gevär — in! Tu! Tre!*

Då sabeln bäres af en vaktpost, ifrågakommer att *skyldra gevär*, hvilket äfven förekommer mellan motståndarna vid fäktning.

Skyldra sker från axel gevär i 2 tidmätt på kom.ord: *Skyldra — gevär! Tu!*

I första tidmättet uppföres högra handen, under det den förer vapnet lodrätt, midt för munnen, då handen hastigt vrides så, att vapnets egg vetter åt venster, högra armbågen nedåt framför och intill lifvet.

På *Tu!* sänkes högra handen och föres framåt så, att det blir rät vinkel i armbågsleden, som tryckes till sidan; sabeln, som dervid hålles lodrätt, vrides åter så, att eggen vetter framåt. Härunder föres handen så mycket åt högra sidan, att ansigtet blir fritt för klingan.

Från skyldra återtages den förra ställningen på kom.ord:

På axel — gevär! Tu! (2 tidmätt).

1:a tidmättet: Intages samma ställning som vid första tidmättet af näst föregående §.

2:a tidmättet: Lika med tredje tidmättet af *gevär ut* (§ 10).

Uppställningens vidare ordnande för fäktning sker på kom.ord:

Till huggning rättning — höger!

Hvarvid manskapet intager rättning från höger på vanligt sätt, men på så stort afstånd, att den utåt sträckta högra armens jemte den i samma hand hållna sabelns sammanlagda längd bestämmer afståndet. Sabeln sålunda hållen bör vidröra till höger närstående kamrats venstra axel.

På kom.ord: *Midt — åt!* återtages med 15. en hastig böjning af höger arm och handled ställningen på *axel gevär*, och hufvudet vrides rätt fram.

Färdigställning från ställningen på *axel gevär* (sedan samma ställning blifvit tillräckligt öfvad utan vapen enligt § 30 Baj.-regl.)

intages på kom.ord: *I — gard!* (ett tidmätt). Högra foten flyttas framåt två fötters längd i vinkelrät rigtning mot uppställningslinien, under det den venstra foten vrides på sin häl utåt sin sida, så att den kommer att stå i sjelfva uppställningslinien; bakre benet böjes så, att knät kommer lodrätt öfver tåspetsen och öfvertager hela kroppstyngden; främre knät böjes så mycket som båda höfternas lika höjd under det ofvan angifna afstånd mellan fötterna (två fotlängder) fordrar. Bålen vrides åt venster så, att axelplanet så mycket möjligt är infaller med fäktplanet, som är vinkelrätt mot uppställningslinien; hufvudet bibehåller samma rigtning som vid uppställningen; venstra handen gör höftfäste, och den högra föres framåt i höjd med bröstvärtan (midten af anfallstaflan) i fäktplanet med armen så rak, som då den är fritt hängande vid sin sida; handleden skall vara något böjd; fattningen af fästet med fullt tag (tummen på ena sidan och de öfriga fingrarna på andra sidan af kaveln) så nära intill parerplåten som möjligt; fig. 145 b; knogarna vettande uppåt och naglarna nedåt, vapnets spets så hög, att den kan rigtas moten motståndares öga; fig. 145.

Anm. 1. I färdigställningen verkställes ofta fotflyttning tillbaka för att iakttaga, om kroppstyngden hvilat på bakre benet, jemf. § 30: 6 Bajonettfäkt.-reglementet. Senare verkställes en s. k. apell med främre foten för samma ändamål.

Anm. 2. Denna färdigställning är den med sabel företrädesvis begagnade och benämnes *Utlertz-gard*.

Motståndarne hafva i denna färdigställning hvarandras vapen till höger (venster) om eget i höger (venster) färdigställning. Om handen omvändes så, att knogarna komma nedåt och naglarna uppåt, men med i öfrigt noga bibehållen ställning, benämnes färdigställningen *In- (quart-) gard*. I denna senare ställning skola motståndarnas klingor ligga på motsatt sida af hvarandra mot i utgard.

Återtagande af grundställningen sker i 17. ett tidmätt på kom.ord: *På axel — gevär!* I öfverensstämmelse med färdigställningens intagande, men i omvänd ordning. Samma ställning återtages ock från venster färdigställning på samma kom.ord.

Ombyte af färdigställning sker under öf- 18. ningarna

a) framåt eller b) bakåt eller c) på stället från halfmarschställning. Under fri fäktning göras ombytena alltid bakåt.

a) Ombyte framåt sker på kom.ord:

Framåt byt om — gard! (1 tidmätt). Under inöfningen delas rörelsen i två tidmätt.

1:a tidmättet lyftes främre fotbladet från marken, och främre handen vrides med flatan nedåt;

2:a tidmättet flyttas bakre foten rätt fram i gardlinien nära förbi och två fötters längd framför den främre, hvilken derunder vrides på sin häl $\frac{1}{4}$:dels omkrets åt sin sida; detta ben blir nu det bakre och mottager kroppss-

tyngden med den förut angifna böjningen. Bålen vrides lika mycket åt motsatt håll till det, hvaråt den före ombytet var vriden; bakre handen framföres *under* den främre, som då öppnar sig så, att sabeln faller derur i den andra handen, som dervid fattar fästet på angifvet sätt och omvrides så, att knogarna komma uppåt och naglarna nedåt; den förut beskrifna färdigställningen intages till alla delar.

b) Ombytet bakåt sker på kom.ord:

Tillbaka byt om — gard! Tu!

Hvilket sker bakåt på bakre fotens häl, främre foten flyttas två fotlängder bakom den bakre; i öfrigt göres detta ombyte i fullaste öfverensstämmelse med ombytet framåt.

c) Ombyte i halfmarschställning sker enligt samma grunder och med tillämpning af hvad som i Bajonettfäktnings-reglementet § 45 är föreskrifvet.

Anm. Vid ombytena iakttages att icke draga tillbaka eller böja den arm, som öfverlemnar vapnet, innan vapnet är öfvertaget af den andra sidans hand.

Rumförändringar.

19. Fäktmarscherna för sabelhuggning äro desamma, som äro beskrifna vid bajonettfäktningen, och de skola, sedan de blifvit inöfvade utan vapen, äfven öfvas med vapen, men

utan någon vapenrörelse. (Bajonettfäktnings-reglementet §§ 34—43, 51.) I och försabelhuggning med större färdighet tillkommer utfall i och ur fäktlinien, samt tillbaka och framåt marsch derifrån. Dessa rörelser beskrifvas längre fram.

Förberedande öfningar med vapnet.

För att vänja manskapet att så mycket 20. möjligt är föra vapnet genom handleds-rörelser äfvensom för att stärka handlederna öfvas *handledsböjningar och handledsvridningar*.

På kom.ord: *Handledsböjning — Ett!* ned- 21. fälles sabeln med spetsen mot marken genom handledens böjning, utan att armen sänkes eller höjes. På kom.ord: *Tu!* böjes handleden motsatta vägen under handens bibehållna fattning af vapnet, så att klingan om möjligt blifver lodrät med spetsen uppåt. När denna öfning skall upphöra kommanderas: *Gard — gevär!*

Den i näst föregående § beskrifna öfning- 22. gen verkställes såväl i *ingard* som *utgard* på samma kom.ord.

Handledsvridning verkställes på kom.ord: 23. *Handledsvridning — Ett!* hvarvid handleden vrides med handens bibehållna fattning af vapnet så, att naglarna komma *uppåt* och knogarna *nedåt*; på *Tu!* vrides hand-

handleden motsatta vägen, så att knogarna komma uppåt och naglarna nedåt; allt under armens oförändrade läge i öfrigt.

Enkla hugg.

21. Uppställning på ett led eller flera bakom hvarandra. De lodräta huggen verkställas
- a) på kom.ord: *Ned inom — hugg!* (*Prim inom — hugg!*) *Tu!* (2 afdelningar).

På första verkställighetsordet vrides framre handleden med nästan rak arm så, att tumgrenen vetter nedåt; härigenom kommer klingans egg att visa uppåt, samtidigt härmed iaktages att föra handen något *utåt* (egen rygg-sida). Fattningen mycket nära plåten.

På verkställighetsordet *Tu!* föres handen i en båge omkring handleden inåt nedåt, uppåt framåt, så att klingan med eggen före kommer åt bröstsidan bakåt uppåt, framåt nedåt. Fig. 146. Hand och fingrarskola öppnas något för att medgifva rörelsens rätta form; tummen och pekfingeret bibehålla sin fattning. I sista delen af rörelsen tillslutes handen kraftigt för att gifva stor fart åt klingans anfallsdel. Under tiden införes handen åter i fäktplanet och får icke komma högre än samma sidas axel; armen sträcket framåt så mycket möjligt är i samma ögonblick som rörelsen afslutas; och handen får icke släppa af sitt tag, utan skall den fortfarande behålla detta tag så nära intill plåten som möjligt.

Anm. Genom härvid verkande musklers och leders spänstighet går sabelspetsen något uppåt efter fullbordadt hugg; denna omständighet verkar till fördel för ett förnyadt hugg, men hindrar arm och vapen att efter fullbordadt hugg bilda en rät linea.

b) Ned utom verkställes på kom.ord: *Ned utom (Prim utom) — hugg!* *Tu!* (2 afdeln.r.)

I 1:a afdelningen vrides framre handleden med nästan rak arm så, att handöppningen och naglarna komma uppåt; handen föres något *inåt*.

I 2:a afdelningen föres handen kring handleden i en båge utåt, nedåt, uppåt, framåt, hvar under handens fattning, öppnande och tillslutande samt sabelklingans förande åtryggsidan förhålla sig i öfverensstämmelse med hvad som blifvit föreskrifvet i näst föregående §.

De vågräta huggen verkställas

a) *Inhugg* på kom.ord: *In — hugg!* (*quart-* 25. *hugg!*) *Tu!* (2 afdelningar).

I:a afdelningen är lika med första afdelningen af ned inom; men handen skall icke föras åt sidan.

I 2:a afdelningen böjes handleden så, att handen kommer rätt uppåt, hvar under fingrarna — med undantag af tummen och pekfingeret — öppna sig så, att sabelspetsen kan föras åt samma sidas axel på dess *bakre* sida med klingans rygg vettande deråt, hvarifrån klingan framföres i ett vågrätt hugg genom handens kraftiga tillslutande. Under

tiden återgår främre handen till fäktplanet, och hela armen sträcker skarpt framåt från axelleden, under det att främre handen noga bibehåller sitt fasta tag tätt intill parerplåten. Fig. 147.

b. *Uthugg* (*terz*) verkställes på kom.ord: *Ut — hugg!* (*Terz — hugg!*) *Tu!* (2 afdeln.r.)

1:a afdelningen är lika med första afdelningen af *ned utom hugg*; men handen skall icke föras åt sidan.

I 2:a afdelningen böjes handleden så, att handen kommer rätt uppåt, hvarunder fingrarna öppnas — med undantag af tummen och pekfingret — så, att sabelspetsen föres uppåt bakåt åt samma sidas axel på dess *främre* sida med klingans rygg vettande deråt. Härifrån framföres klingan i ett vågrätt hugg genom handens kraftiga tillslutande. Under tiden bibehålles främre handen i fäktplanet, och hela armen sträcker skarpt framåt från axelleden, under det att främre handen noga bibehåller sitt fasta tag tätt intill parerplåten. Fig. 148.

Anm. 1. Såväl *uthugg* som *inhugg* öfvas upprepade gånger efter hvarandra, äfvensom omvexlande med hvarandra, på det att färdigheten och sjelfva formen för hvarje hugg måtte med noggrannhet inöfvas. För dessa hugg gäller såsom regel, att handen icke under hugget får komma högre än samma sidas axel, men bör i allmänhet hafva samma höjd som i färdigställningen; handleden skall vara sträckt i huggets sista ögonblick. — Skall ett *in-* eller *uthugg* göras lågt, kommanderas *Lågt*

in — hugg! *lågt ut — hugg!* Dessa hugg skola riktas åt motståndarens främre hand eller underarm. Då motståndarna äro hvarandra närmare än på gevärsafstånd kunna dessa hugg t. o. m. riktas mot höften.

Anm. 2. Det är ett fel att, såsom det stundom heter särskildt, »böja handleden» eller »släppa af sabeln» för att »få in spetsen» i sista ögonblicket af hugget. Genom handens stadiga läge och fasta tag göres sjelfva hugget icke allenast skarpare och hastigare, hvilket är ett hufvudvilkor för ett lyckadt anfall, utan deri ligger ett godt medel mot förhuggning (förloppning) och dessutom en underlättnad för ett efterföljande hugg.

Vid de enkla huggens inöfning bortläggas 26. afdelningsräkning så fort möjligt är, men bör allt som oftast *tillfälligtvis* återtagas.

Stötär.

Inomstötarna ske med handflatan uppåt 27. vänd.

Utomstötarna ske med handflatan nedåt vänd.

Högstötarna ske ofvanom och

Lågstötarna nedom motståndarens svärdsfäste. Läget af motståndarens hand och vapen är bestämmande för valet af hög eller låg stöt.

Vid armens uppvingling för stötarnas verk- 28. ställande får handen under vanliga förhållanden icke dragas längre tillbaka än att armbågsleden bildar rät vinkel; men då stöt göres under förflyttning framåt, kan den göras med mindre uppvingling, stundom t. o. m. utan sådan, hvilket beror på af-

ståndet till motståndaren. Alla stötar skola verkställas med rak handled och skola riktas så nära anfallspunkten som möjligt.

I stötens slutögonblick böra arm och vapen, så nära som möjligt, bilda en rät linie från axeln till vapenspetsen.

29. Stötarna likasom huggen delas vid inöfningen i två afdelningar. Första afdelningen består i armens uppvinkling, andra afdelningen i armens sträckning och stötens fullbordande.

30. Vid inomstötarna uppvinklas armen med armbågen nedåt i högst rät vinkel, och spetsen riktas mot anfallspunkten med uppåt böjd handled. Inomstöt sker på kom.ord: *Inom hög (låg) — stöt! (kvartstöt) Tu!*

31. Vid utomstötarna uppvinklas armen med armbågen i högst rät vinkel, vettande utåt ryggsidan, handleden rak, handflatan nedåt vänd och knogarna således uppåt, spetsen riktad mot anfallspunkten.

Då stöt verkställas under marsch eller utfall framåt, bör uppvinklingen vara den minsta möjliga eller med samma böjning som i färdigställningen. Utomstöt sker på kom.ord: *Utom (hög) låg — stöt! Tu!*

Ann. Det iakttages noga att icke undandraga den främre axeln vid armens uppvinkling, hvilket är ett ofta förekommande fel, i synnerhet vid utomstötarna.

Afböjningar.

Afböjningarna inöfvas först mot anfalls- 32. rörelse med vapnet utan förflyttning.

De höga afböjningarna användas mot de våg- och lodräta huggen samt mot stötarna öfver fästet och äro vanligast mötande.

De låga afböjningarna användas mot stötarna under fästet och äro såväl mötande som medgående; dessutom användas de mot upphugg och äro då mötande.

Vid öfningarna efter kommando gäller såsom regel, om det icke annorlunda anbefalles, att medgående afböjning skall användas vid låga stötar.

Kom.orden för afböjningarna äro lika med 33. deras namn.

Högt böj in sker med klingans egg vettande inåt; således skall handflatan vara uppåt och knogarna nedåt. I denna ställning föres handen så mycket inåt, att en motståndares klinga, som på inre sidan anligger ens egen, föres utom anfallstaflan; armen och handen skola derunder bibehålla samma böjning och höjd som i färdigställningen och spetsen förblifva i fäktplanet riktad åt motståndarens öga; mot lägre riktade hugg sänkes handen ytterligare ända till höfthöjd.

Kroppställningen i öfrigt bör vara densamma som i färdigställningen.

34. *Högt böj af.*

Kroppens ställning, främre armens böjning, handens höjd och spetsens riktning skola i denna afböjning vara såsom i nästföregående, och främre handen på motsvarande sätt förd ur fäktplanet; men handen skall vara vänd så, att knogarna komma uppåt, handflatan nedåt och således klingans egg vettande utåt.

Anm. De höga eller i allmänhet de mötande afböjningarna skola verkställas genom en hastig och kraftig omvridning af handen från motsatt sida till den, hvaråt afböjningen skall ske; de lodräta huggen skola mötas med klingans anfallsdel, de vågräta skola mötas af dess försvarsdel.

35. *Lågt böj in* sker med samma handvridning som i högt böj in, men med handleden uppböjd och klingans spets i fäktplanet rigtad mot motståndarens höft, under det att främre handen föres ur detta plan tillräckligt mycket för att göra afböjningen verksam.

36. *Lågt böj af* skiljer sig från *högt böj af* på motsvarande sätt, som lågt böj in skiljer sig från högt böj in.

37. 37. Då *en* rörelse med vapnet skall ske under *en* förflyttning, böra dessa båda rörelser vara så samtidiga som möjligt. Skall åter olika antal vapnrörelser mot marscher förekomma samtidigt, bör den sista vapnrörelsen infalla med den sista förflyttningens slut. Så länge afdelningsräk-

ning bibehålles vid öfning af sjelfva vapnrörelserna, skall förflyttningen infalla med huggets eller stötens sista afdelning.

38. Då färdigheten i sabelhuggning är 38. mycket beroende af förmågan att hastigt och formrigtigt röra vapnet såväl till anfall som försvar, böra en del sammansatta vapnrörelser särskildt öfvas först på stället, senare under förflyttning. Dessa öfningar skola företagas såväl på ett led som på två mot hvarandra. I senare fallet verkställas motsvarande afböjningar med eller utan förflyttningar utan särskilda kom.ord. Vid inöfning af sammansättningar är det fördelaktigt att börja räkningen ånyo vid hvarje förnyadt anfall.

För ytterligare uppdrifvande af färdig- 39. heten öfvas hugg af samma slag, utförda upprepade gånger omedelbart efter hvarandra. Denna öfning företages vanligen på ett led, men hvad nedhuggen angår äfven på två. I detta senare fall skall det ledet, som för tillfället icke verkställer huggen, göra mot dem svarande afböjningsrörelse, likväl endast genom att vända vapnet i rätta riktningen, icke genom att möta motståndarens. Dessa rörelser utföras på kom.ord: *Upprepade nedhugg (inhugg) (uthugg) — Tu!* Huggen upphöra på kom.ord: *I — gard!*

När tillbörlig färdighet i verkställande af 40. sammansatta hugg är vunnit, öfvas blinda

hugg, d. v. s. ett låtsadt eller icke fullt utfördt hugg, som sammanslås på ett och samma tidmått med ett annat hugg eller stöt.

De äro afsedda att vilseleda motståndaren till att afböja ett hugg, i hvars ställe en annan anfallsrörelse utföres.

41. De blinda huggen hafva samma form som andra hugg, men göras mindre, och de fullbordas icke, utan hejdas för att omedelbart följas af ett annat hugg eller en stöt, eller ock får det likasom halka undan, i stället för att uppfångas af den för detsamma afsedda afböjningen (ex. första hugget af dubbla nedhugg).

42. Till afböjningarna räknas äfven blind afböjning. Dermed förstås, att vapnet vid en hög afböjning drages så långt tillbaka, att motståndarens vapen, som i annat fall skulle mötas af klingan, går förbi densamma.

Detta slags afböjning är i allmänhet användbar mot sådana fäktare, som nedlägga mera kraft i hugget, än att de förmå hejda detsamma i rätta ögonblicket, samt då man af denna eller annan orsak vill undvika klingornas sammanträffande.

Kap. 3.

Angrepp på motståndarens vapen.

43. Blind afböjning gifver stundom tillfälle för angrepp på motståndarens vapen.

Detta sker genom beläggning och verkställas med ett kraftigt slag eller strykning med klingans egg utefter ryggsidan på motståndarens klinga i samma ögonblick vapnen gått förbi hvarandra. Afsigten härmed är att föra motståndarens vapen och arm så långt möjligt är ur fäktplanet och derigenom bereda tillfälle för ett anfall.

Beläggningarna hafva samma riktningar 44. som de fyra afböjningarna, men äro endast nedgående och verkställas på kom.ord:

Högt inbelägg (kvart).

Högt utbelägg (terz).

Lågt inbelägg (qvint).

Lågt utbelägg (sekund).

Ann. De låga afböjningarna användas stundom i förening med beläggning.

De starka angreppen ske genom belägg- 45. ning och en anfallsrörelse. De svaga ske medelst vanlig afböjning och en anfallsrörelse. Afböjningen göres för att föra motståndarens vapen ur fäktplanet eller för att framkalla en afböjning, som möjligtvis kan gifva tillfälle för ett annat anfall. De svaga anfallen skola verkställas så oförmärkt som möjligt; under öfning göras de efter kom.ord:

Högt (lågt) böj af (in) stöt! (. . . . hugg!)

Rumförändring i och ur fäktlinien.

Dessa äro förutom bågsteg (volt) och 46. vändningar och andra rörelser, som ske en-

ligt hvad som derom blifvit sagdt i Bajonett-fäktn.reg., *utfall i* och *ur* fäktlinien.

47. Utfall i fäktlinien ske från färdigställningen antingen framåt eller bakåt. Utfall framåt verkställas på kom.ord:

Framåt — fall ut! (ett tidmått).

Bakre foten står dervid orubblig stilla och fast. Främre foten framflyttas en fotlängd och öfvertager kroppstyngden, under det att det bakre benet sträcket och främre knät böjes så, att lodlinien genom dess knäskål går genom främre fotens täspets. Samtidigt med denna rörelse öfverlutas hela kroppen framåt så, att bakre benets kärnlinie utdragen träffar främre axelleden. Bakre axeln skall alltjemt vara väl undandragen och den andra framförd så mycket möjligt är; främre armen sträcket mot anfallspunkten eller föres, såsom vapenrörelsen ger anledning till. Hufvudet skall vara väl uppuret med indragen haka.

48. Färdigställning återtages på kom.ord:

I — gard! (ett tidmått).

Bakre hälen står stadigt fast i marken, under det att samma sidas ben hastigt drager sig samman till den ställning, som för färdigställning är bestämd; samtidigt härmed skjutas höfterna bakåt, under det att främre foten spjärnar mot marken och hastigt flyttas en fotlängd rätt tillbaka och hela benet intager den ställning, som för färdigställning

är bestämd; öfverlifvet upprätas från lutande till lodrät ställning, kroppstyngden öfverföres på bakre benet, och en till alla delar noggrann färdigställning intages.

Utfall bakåt verkställs på kom.ord: 49.

Bakåt — fall ut! (ett tidmått).

Främre foten skall dervid stå stilla och bakre foten flyttas en fotlängd rätt tillbaka i fäktlinien, fortfarande vinkelrätt deremot och med hälen på densamma; under denna fotflyttning sträcket bakre benet och det främre böjes samt kroppen öfverlutas framåt och fullständig utfallsställning enl. § 47 intages. Återgåendet till färdigställning verkställs enligt § 48.

Med utfallen framåt och bakåt kunna olika 50. marscher förenas, och verkställas dessa förflyttningar med iakttagande af den ena och andra rörelsens föreskrifter på kom.ord:

Framåt, framåt — fall ut! (två tidmått).

Tillbaka, bakåt — » » »

Halft framåt — » » »

» tillbaka bakåt — » » »

Utfall ur fäktlinien ske såväl inåt som 51. utåt och användas till anfallsrörelser mot de fäktare, som man icke lyckas träffa genom anfall i fäktlinien. Dessutom användas de likasom bågsteg mot mindre värdade fäktare till tempoanfäll, men man måste alltid vara beredd att derefter hastigt draga sig tillbaka under skydd af eget vapen, för att

icke blottställa sig för motanfall. Med tanke härpå böra de inöfvas, hvarföre ock utfallen ur fäktlinien, i synnerhet innan manskapet fått någon större färdighet, alltid böra åtföljas af förflyttning bakåt. — Utfall ur fäktlinien måste, för att lyckas, verkställas med mycken kraft och bestämdhet, formrigtigt och med stor hastighet. De äro endast att betrakta som öfvergångsställningar, hvari man aldrig får stanna. Senare öfvas äfven förflyttning framåt från dessa utfall, hvilken rörelse likväl icke bör användas annat än mot ganska underlägsna fäktare.

Anm. Utfallet inåt lämpar sig mera än utåt utfall till ett fortsatt anfall.

52. Utfall inåt verkställs på kom.ord:

Inåt—fall ut! (ett tidmätt, deladt i två afd.).

I 1:a afdeln. vändes bakre foten på hälen en åttendedels omkrets inåt fäktlinien.

I 2:a afdeln. verkställs ett utfall med bakre fotens nya ställning såsom utgångspunkt. Härvid skall främre handen föras genaste vägen så nära motståndaren, som genom sidovridning åt venster (höger) i höger (venster) färdigställning ske kan. Hufvudet hålles bakom, men högre än främre handen, ansigtet hela tiden vänt åt motståndaren. Fig. 149.

53. Från utfall inåt intages färdigställning på kom.ord: *I — gard!* (ett tidmätt).

Dervid vändes på främre hälen, så att samma sidas hela fot blir stående på den linie, som går genom båda motståndarnas främre hälar; den bakre flyttas i färdigställning på samma linie och hela ställningen intages med tillbörlig noggrannhet. Från denna ställning verkställas de i § 51 bestämda förflyttningarna bakåt eller framåt.

Såsom försvarsrörelse mot inåt utfall an- 54.
vändes vändning utåt, d. v. s. venster (höger) om, en åttendedels omkrets i höger (venster) färdigställning.

Utfall utåt verkställs på kom.ord: *Utåt— 55.
fall ut!* (ett tidmätt i två afdelningar).

I 1:a afdeln. vändes främre foten på sin hälen en åttendedels omkrets utåt från fäktlinien.

I 2:a afdeln. flyttas bakre foten förbi den främre, som då blir den bakre, och nedsättes på tre fotlängders afstånd derifrån på den linie, som går genom bakre fotens häls vinkelrätt mot denna fots nya riktning. Det framflyttade benet böjes såsom främre benet vid utfall; det bakre sträcker och kroppen öfverlutas med sänkta höfter på främre benet så, att hela kroppen får samma lutning från bakre hälen intill halsen. Hufvudet hålles väl upprätt med ansigtet rigtadt åt motståndaren; genom en fullständig sidovridning föres bakre axeln från och främre axeln åt motståndaren, främre handen med sträckt arm föres under rörelsen så nära motståndaren som möjligt. Fig. 150.

56. Från denna ställning verkställas i § 51 bestämda förflyttningar bakåt med half, hel eller enkel marsch på derför bestämda kom-ord på den linie, som går genom motståndarnas båda främre hälar.

Ann. Det bör noga iakttagas att icke göra dessa förflyttningar med längre steg än behöfligt är.

57. Såsom försvarsrörelse mot utfall utåt användes halfmarsch tillbaka med vändning inåt, en åttendedels omkrets, d. v. s. höger (venster) om i höger (venster) färdigställning. Från denna ställning verkställs sedermera förflyttning framåt eller bakåt på den nya fäktlinien, som uppkommit genom vändningen och anfällsrörelsen ur linien.
58. Bågsteg och utfall ur fäktlinien äro användbara för tempoanfall, i synnerhet mot tunga fäktare, som röra sig med mindre bestämdhet. De böra brukas med försigtighet och verkställas med mycken bestämdhet.
59. Hugg öfver motståndarens klinga kan förekomma, om fäktarna kommit närmare in till hvarandra än på gevärsafstånd. Hugg öfver klingan äro till formen lika vanliga in- och uthugg, men skilja sig derifrån, att de icke gå förbi motståndarens vapenspets, utan verkställas ofvan om klingan på den sida föregående afböjning blifvit gjord. De förut-sätta dessutom, att denna afböjning är låg, och att den blifvit gjord nära sin lägsta gräns (höfthöjd). Dessa hugg kunna förenas med

ett bågsteg åt ena eller andra sidan, eller en kort rättningmarsch framåt, stundom bakåt. Läget bestämmer, om in- eller uthugg skola användas; i inläge användes uthugg, och vid utläge inhugg. Hugget verkställs på kom.ord: *Öfver klingan in (ut) — hugg!*

60. Såsom försvarsrörelse mot dessa hugg användes marsch tillbaka med mötande afböjning.

Kap. 4.

Om öfningarnas ledning.

Ehuru olika vapen hafva mycket gemen- samt i afseende å stridssättet, i synnerhet i hvad som angår tidmättet, behöfver dock hvarje vapen några särskilda föreskrifter för sitt bruk. Det, som blifvit sagdt om öfningarnas ledning vid bajonettfäktning, kan och bör i flera fall tillämpas på sabelfäktningen. Men i åtskilligt förhålla sig de båda vapnen olika; derföre skall afven följande vara gällande för öfningarna i sabelfäktning.

Hvarje hugg bör verkställas så, att det i hvilket ögonblick som helst kan hejdas. Den anfallande skall ock vara uppmärksam på att, ehuru han skall göra anfällsrörelsen hastig och kraftig, i tid hejda hugget, i fall han skulle finna, att motståndaren icke är färdig att möta detsamma, eller om han i fri fäktning skulle finna fördelaktigt att göra ett annat än det först ämnade hugget.

63. Alla hugg och stötar, som göras för att träffa, skola *genast* afböjas af motståndaren, så vida det icke på förhand blifvit tillsagdt att hugget skall hejdas, äfven vid de tillfällena, då olika slags skydd användas, emedan dessa icke alltid äro fullständigt skyddande. Omedelbart efter hvarje lyckad afböjning bör en stöt eller ett hugg (ripost) följa. För att noga inskräpa denna vana inöfvas denna rörelse så, att den verkställes utan tidsutdrägt och utan räkning så fort föregående afböjning är gjord. För denna öfning iakttages hvad som i § 107 Bajonettfäktn. regl. blifvit sagdt.
64. Efter hvarje anfall skall man vara beredd att hastigt draga sig tillbaka med afböjning eller hugg eller båda delarna; derföre böra sammansättningar särskildt uppgöras och öfvas med fästadt afseende på detta behof.
65. För att uppöfva förmågan att fort använda en afböjning till hastigt svar med ett hugg, låter man det ena ledet af en afdelning vexelvis göra ett anfall med en af instruktören på förhand bestämd enkel rörelse, hvilken skall med motsvarande rörelse afböjas af det andra ledet, som strax derpå utan särskildt kom.ord verkställer ett visst förut bestämdt hugg eller stöt med eller utan förflyttning. Dessa öfningar verkställas utan kom.ord på tillsägelse: *Första!* eller (*Andra!*) Jfr § 110 Bajonettfäktn. regl.

När manskapet väl uppfattat och nöjaktigt kan verkställa anfall och försvar enligt §§ 62—65, kan sabelfäktingen ske mera fritt, d. v. s. anfallsrörelsen såväl som afböjning och efterhugg göras efter eget val. Den ledande bestämmer endast rörelsernas antal och ögonblicket, då början får ske. Den som blir träffad skall sänka vapnet med spetsen mot marken. Innan ett anfall ånyo får ifrågakomma, kommenderas *I—gard!*

Vid dessa öfningar skall manskapet vara iklädt stoppade fäkthandskar och kask, senare i fullständig rustning. Denna § skall först tillämpas för enkla hugg, när dessa enligt förut gifna bestämmelser blifvit genomgångna, och för sammansatta hugg i och ur gardlinien, sedan dessa blifvit tillräckligt öfvade efter kom.ord.

Denna §:s föreskrift bör allt som oftast tillämpas efter sextonde dagöfningen.

När öfningar efter föreg. § blifvit genomgångna må fri fäkting öfvas först med bruk af enkla hugg och senare, när derpå kommande dagöfningar blifvit nog öfvade, med bruk af sammansatta anfall.

För att gifva hvar och en tillfälle till enskild öfning användas huggstolpar, mot och på hvilka manskapet må öfva sig i huggning. Detta kan äfven ske med fäktkappar för att spara sabelklin-

gorna; stolparna böra vara klädda, helst med plattning.

Fri fäktning (kontrafäktning).

68. Den fria fäktningen är tillämpning efter eget val af hvad som i de föregående öfningarna är genomgånet, med noggrant iakttagande af gifna föreskrifter för de olika rörelserna. Man må akta sig för att göra något utan en bestämd och klart fattad afsigt.
69. Det första anfallet bör i allmänhet gälla främre handen eller armen, och endast med största försigtighet må anfall riktas mot motståndarens kropp eller hufvud, äfven om han redan har tillbakadragit främre handen.
70. Ett anfall kan ske med en eller flera rörelser med vapnet; i senare fallet bör, sedan motståndarens främre hand eller arm blifvit träffad, den egentliga anfallstafan angripas. Vid flera anfallsrörelser användande måste man mycket noga iakttaga att icke öfvercaskas af tempoanfall.
71. Då ett anfall verkställles så hastigt och kraftigt, att man icke hinner uppfatta huru detsamma bör afböjas, gör man klokt i att lugnt, men hastigt draga sig tillbaka, hållande vapnet strängt i fäktplanet framsträckt åt, motståndaren. Så fort tillfälle yppas verkställas hugg och stötar, under fortsatt till-

bakagående om så behöfves. Hvarje tillfälle att angripa främre handen och armen bör härvid noga begagnas.

Vid de vanliga fäktöfningarna iakttages, 72. att icke verkställa något anfall förr än klingorna hafva korsat och vidrört hvarandra; samma iakttages, sedan ett anfall lyckats och vapnen blifvit sänkta, då motståndarna ånyo intaga färdigställning. Ledaren bör stundom öfva såväl anfall som försvar, utan föregående intagande af färdigställning.

Vid fri fäktning med sabel skyldra motståndarna för hvarandra såväl vid fäktnings början som vid dess afslutande. För öfrigt iakttages, att vid fäktning man och man emellan, hellre intaga färdigställningen för långt ifrån än för nära inpå motståndaren.

Helt annorlunda förhåller det sig vid en inrusning i samlad trupp; der blir det bestämmade befälets kom.ord afgörande i detta afseende.

Vid olika vapens bruk mot hvarandra 74. iakttages, att bäraren af det kortare skall hålla detta väl framme åt motståndaren till, under försök att fånga (binda) det längre vapnet, och derefter genom en ytterlig hastighet framåt försöka att nå motståndaren, hvarvid den fria handen helst bör gripa tag i det längre vapnet. Fig. 152. Härvid är

dock att undvika all brottning, ty den bäste fäktaren skulle dervid möjligen icke kunna bestå.

- Bäraren af det långa vapnet skall åter söka att undvika beröring med det kortare vapnet genom att hålla spetsen väl sänkt i »låg gard» (fig. 151), genom att med vapnet t. o. m. stundom göra stora men hastiga rörelser, genom att med starka, upprepade stötar under bakåt marsch eller till sidorna bibehålla ett för sig lämpligt afstånd till motståndaren.
75. Den med sabel beväpnade skall alltid mot bajonettfäktaren söka att träffa dennes främre hand och arm. Derföre bör bajonettfäktaren hufvudsakligen angripa sabelfäktaren med kaststötar, omedelbart åtföljda af tillbaka marsch.
76. Ett tyngre vapen kan med fördel göra angrepp på ett lättare för att derigenom förbereda det hufvudsakliga angreppet på motståndaren.
77. Sabelfäktaren bör äfven göra skarpa hugg på motståndarens gevärspipa för att göra geväret odugligt som skjutvapen.
78. Bajonettfäktaren bör derföre bemöda sig att mot sabel göra afböjningarna med *bajonetten* och icke med sjelfva skjutvapnet.
79. Afböjningarna mot olika vapen ske i öfrigt ungefär på sätt som mot lika.
80. När fäktare till fots uppträda mot ryttare, skola de — utom hvad som derom redan blifvit sagdt — genom åtbörder, rop eller de van-

liga ljud, som vid hästars handterande användas, försöka att skrämma djuret och försvåra dess styrande, för att derigenom få tid till att ladda geväret, eller att på annat sätt komma åt ryttare och häst, alltid ihågkommande, att det är ryttaren, som skall göras oskadlig, antingen omedelbart eller medelbart.

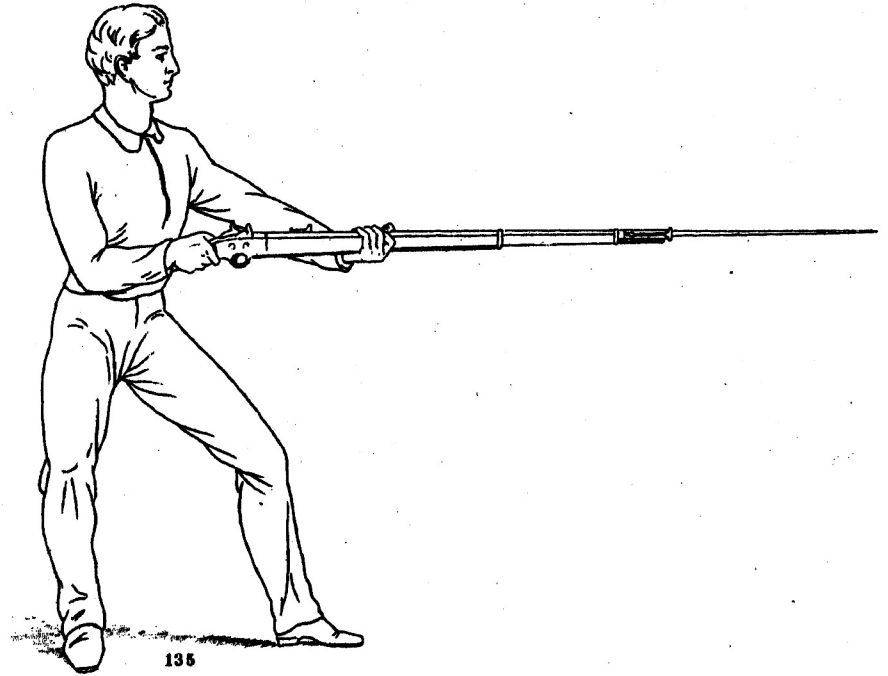
Anm. Planen i detta reglemente är afsedd att gifva praktiskt bruk äfven för obetydlig grad af färdighet. För att nå större skicklighet såsom fäktare fordras mycket ihärdigt arbete. Den vanliga »ledfäktningen», som här hufvudsakligast blifvit framställd, är icke tillfyllestgörande. Det är ock nödvändigt att öfva fäktning enskildt för och mot skickliga instruktörer. Derigenom meddelas på bästa sätt förmåga och vana i allmänhet, att med snabbhet använda lämpliga rörelser och hugg af lagom omfång och af bästa riktning vid hvarje olika tillfälle.

De vanligast förekommande fele under ledfäktning äro: att huggen riktas åt motståndarens vapen i stället för den blottade kroppsdel, att mera än behöflig kraft nedlägges i huggen, hvarigenom de onödigtvis blifva stora och medföra blottor. Dessa fel rättas bäst under enskild fäktning, som derför bör förekomma i mån af tillgång på instruktörer.

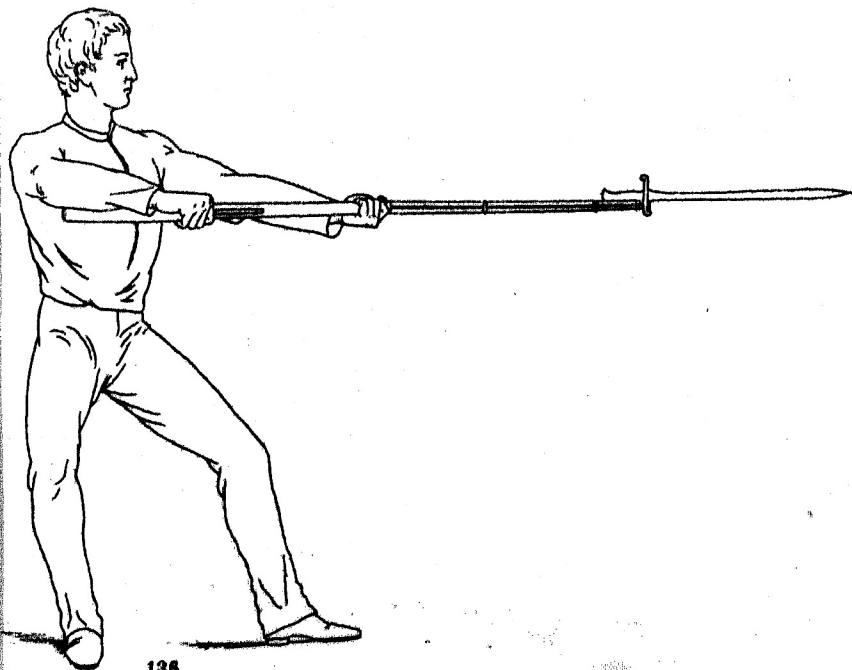
134.

Färdig- eller Gardställning.

135.

Högstöt.

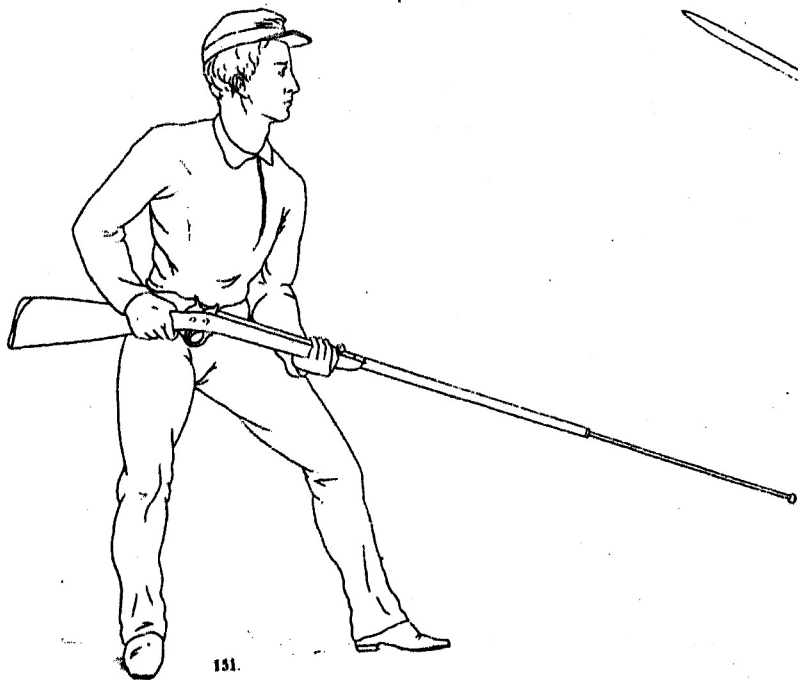
136.

Lågstøt.

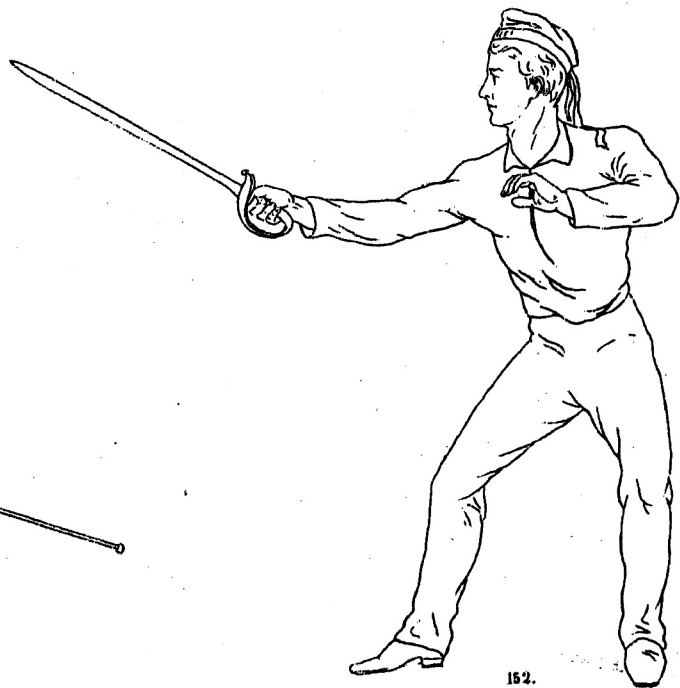

137.

Høgt bøj af.

Färdigställning (gevär mot sabel)

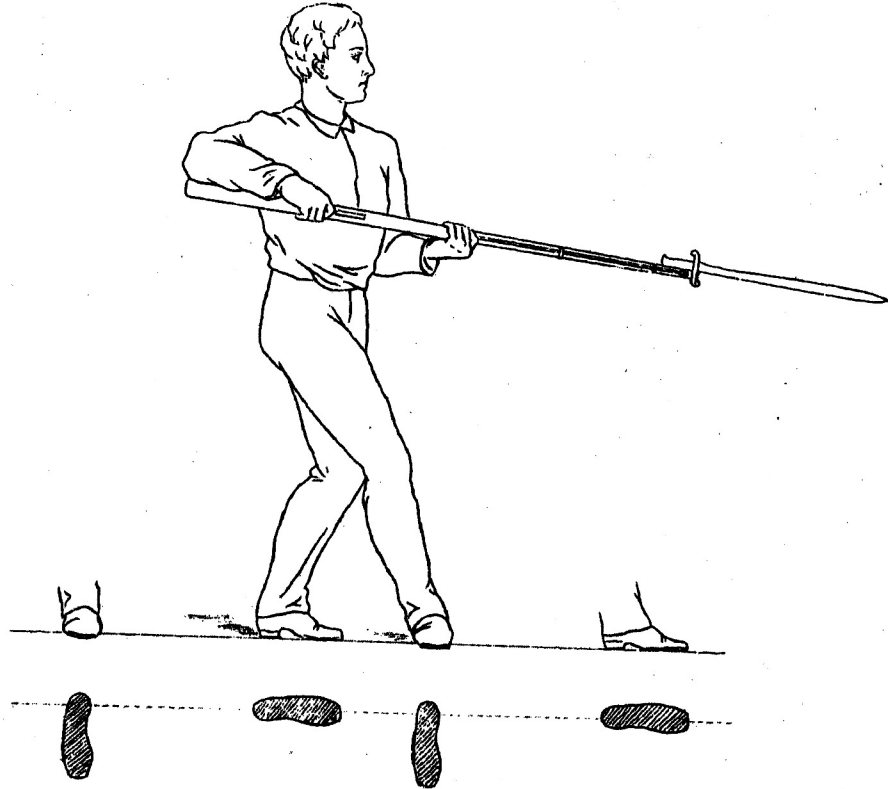

Färdigställning (sabel mot gevär)

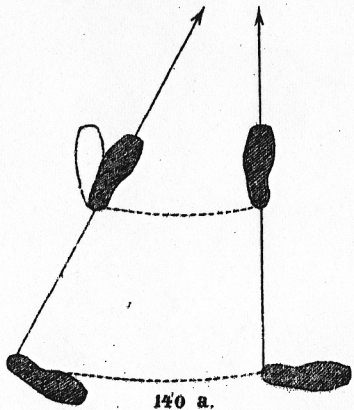
138.

Lågt böj af.

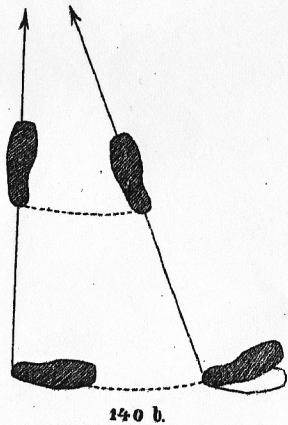

139.

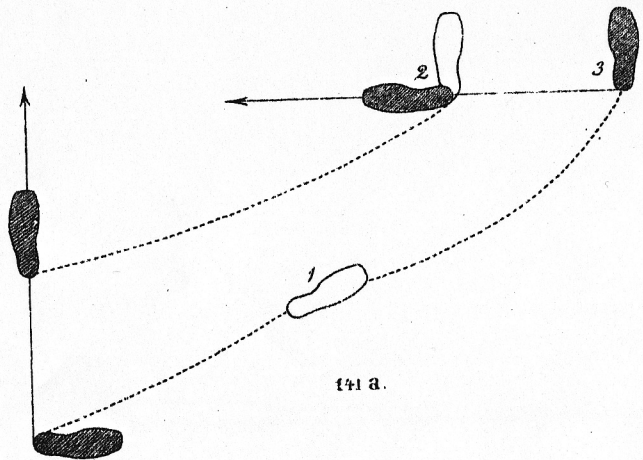
Lågt böj af (halfmarschställning).

Bågsteg utåt.

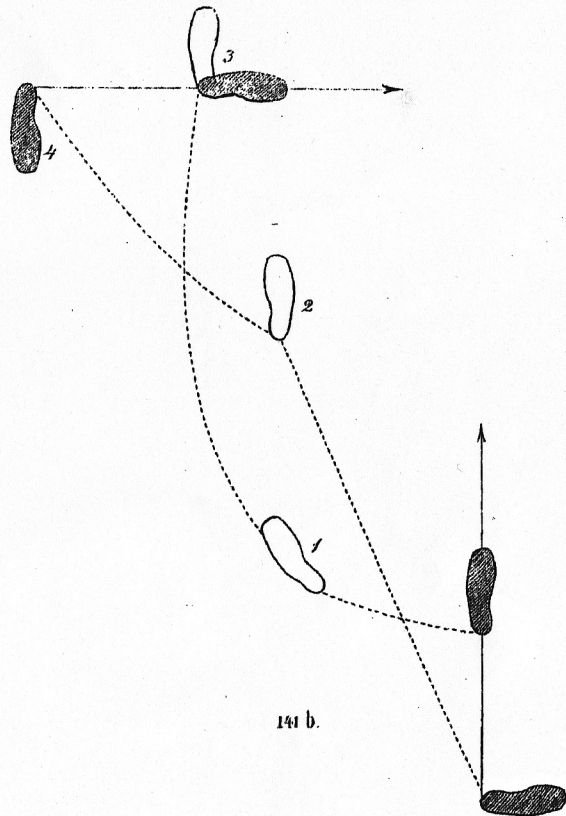

Bågsteg inåt.

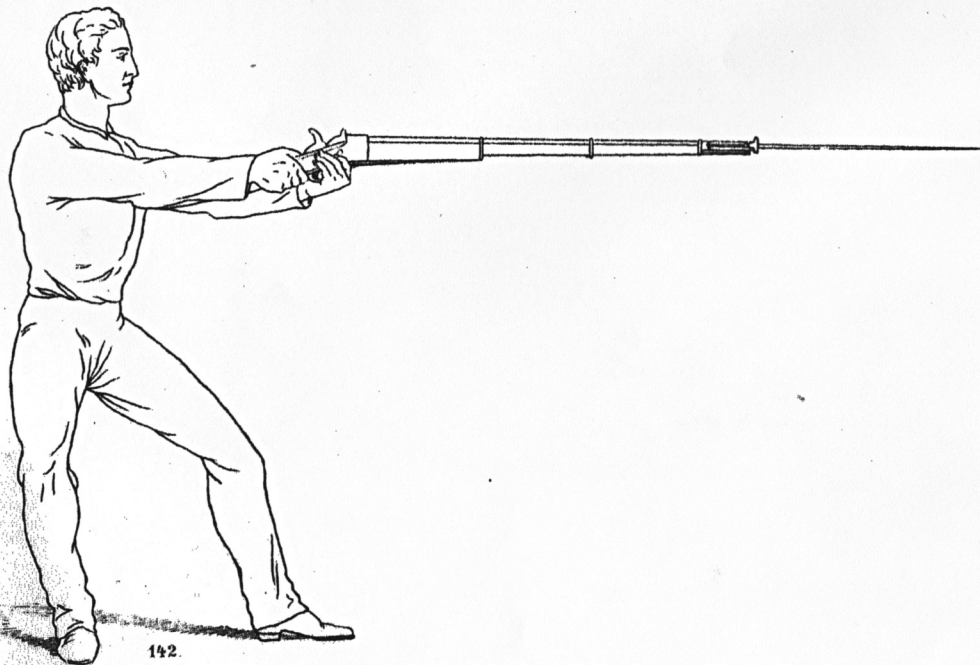
141 a.

Bågmarsch t. höger.

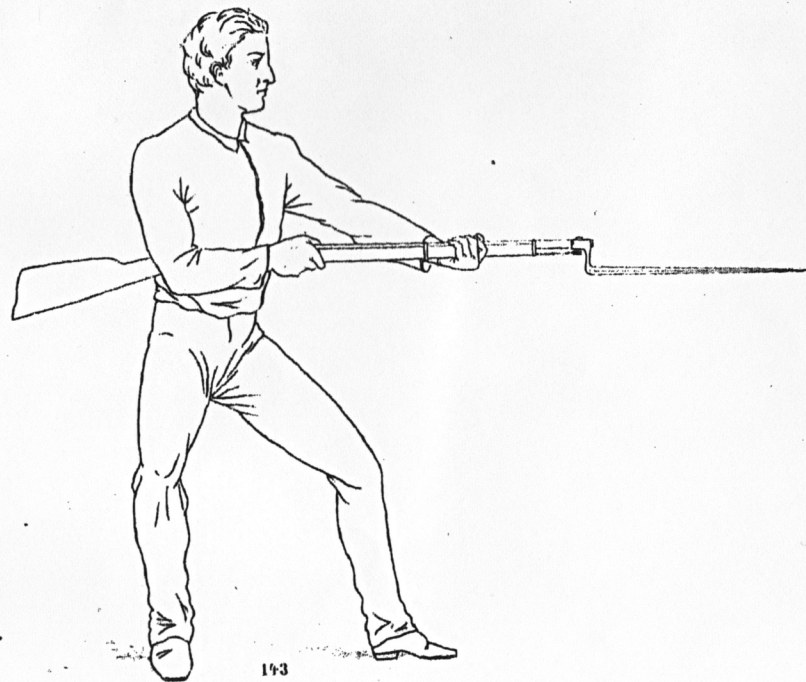

141 b.

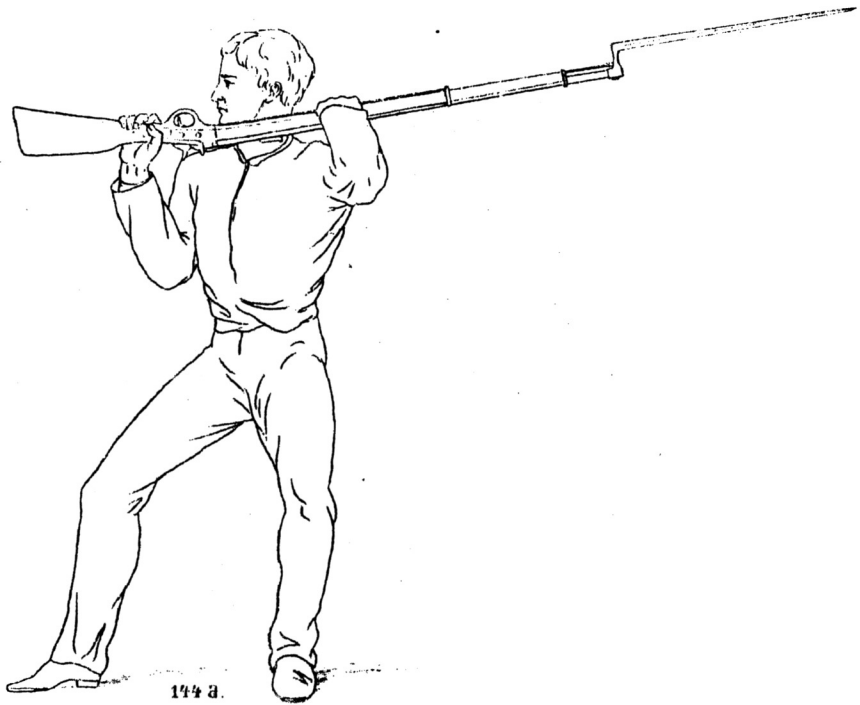
Bågmarsch t. venster.

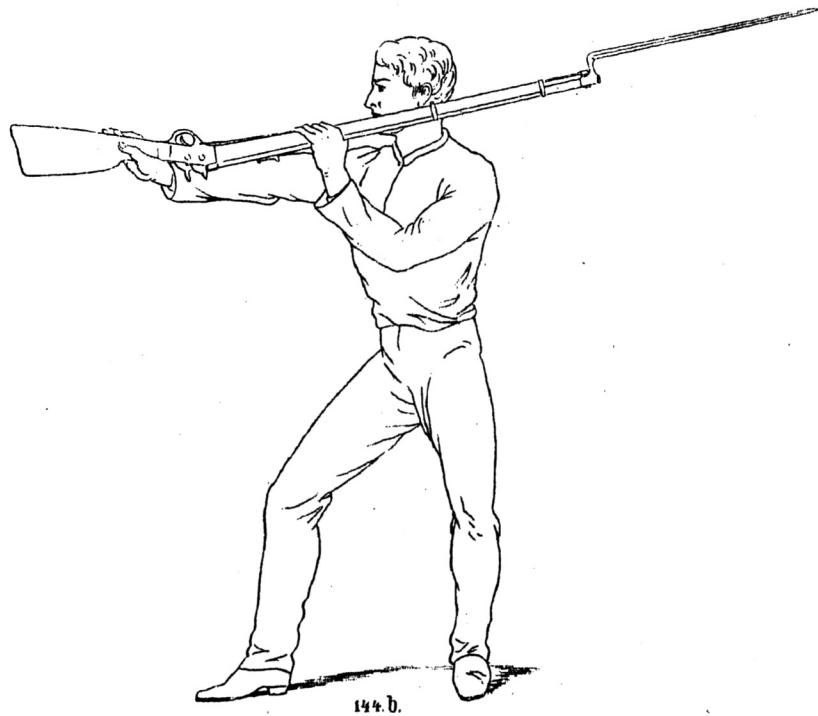
Kaststöt.

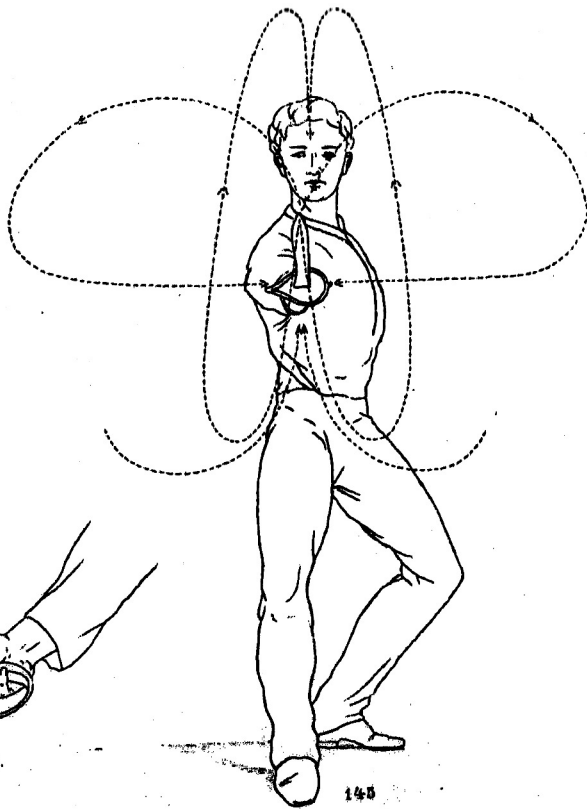
Kortstöt.

Kolfstöt (1:a tidmättet).

Kolfstöt (2:a tidmättet).

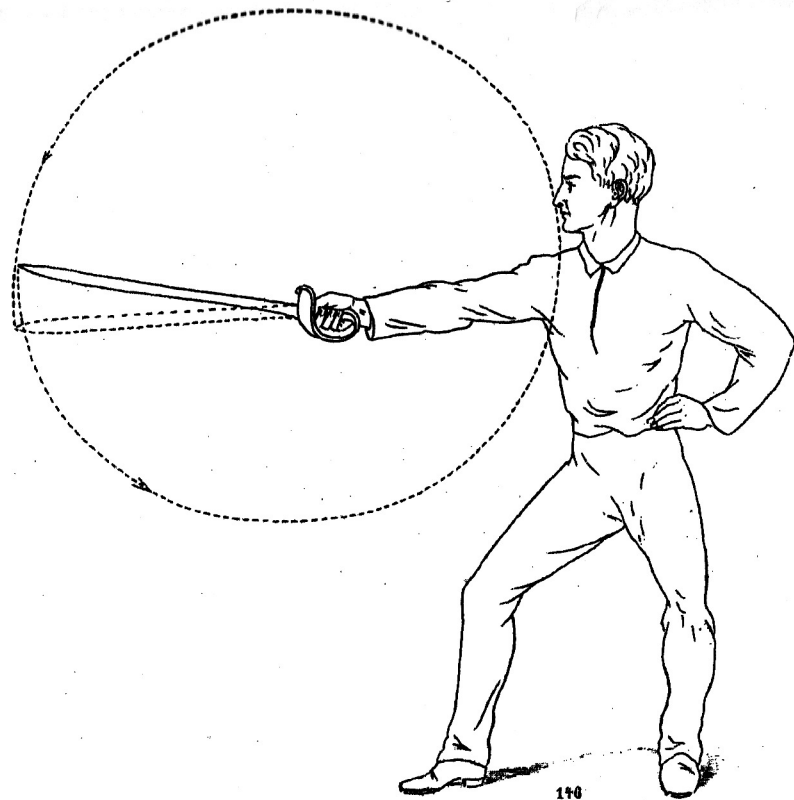

148, b.

148

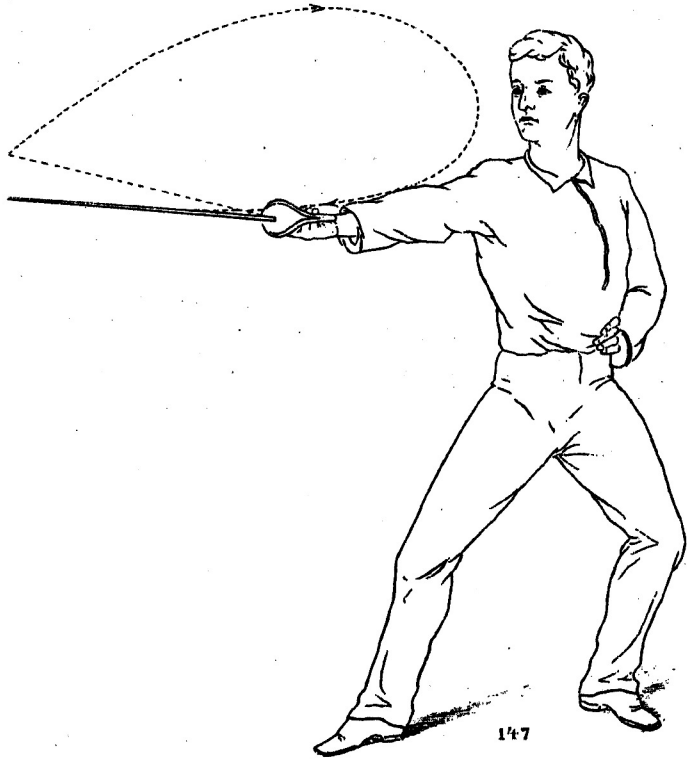
Sabelns fattande.

Färdig-el. Gardställning.

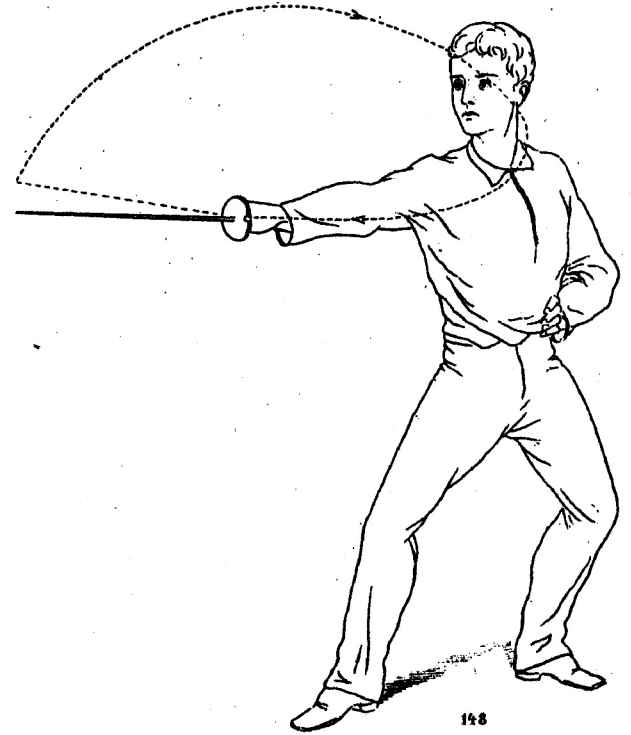

149

Ned inom hugg (Prim inom).

Inhugg (Quart).

Uthugg (Terz).

Utfall inåt.

Utfall utåt.